

Kıdem tazminatının gaspı hazırlıklarında sona gelindi...

Dişe diş mücadeleye hazırlanalım!

“Son kale” kıdem tazminatının gaspı saldırısı belli ki yakın. Gasp saldırısını engellemek, “keskin söylemlerle” değil, somut tepkinin örgütlenmesi çabasıyla gerçekçi olabilir. Saldırının meclise gelmesini beklemek, işçileri oyalamak ve sermaye iktidarının elini güçlendirmek anlamına gelmektedir. İşçi sınıfı cephesi, kıdem tazminatının gaspını bir an önce gündemine almalı, tepkisini ortaya koymalı, sendikaların atıl tablosu karşısında basınç uygulamalı ve genel grev de dahil dişe diş bir mücadeleye hazırlanmalıdır.

s.6

Haftalık
Sosyalist
Siyasal Gazete

ISSN 1300-3585

Sayı 2019 / 24

28 Haziran 2019 - 1 TL

Kızıl Bayrak

www.kizilbayrak44.net

Dinci-faşist iktidar kaybetti!

3

Toplumlar dinci-gericiliğin 'deli gömleği'ni parçalıyor!

Dinci-faşist iktidarlara karşı gelişen muhalefet, bu ortaçağ artığı ideolojinin toplumları uzun süre egemenlik altına alamayacağını kanıtlamıştır.

18

İran'a karşı tırmanan saldırganlık

Trump yönetimindeki ABD, emperyalist müttefiklerini, İsrail'i, bölgesel işbirlikçi devletleri yanına alarak, İran'a karşı savaşa dayalı bir politika izliyor.

20

İşyerlerinde şiddete ve tacize karşı mücadeleye!

Kapitalizmin kadın üzerinde çifte sömürü uygulamalarının parçası olarak işyerlerinde de şiddet ve taciz, rakamlara yansdığı üzere oldukça sık yaşanıyor.

Yaklaşan MESS Grup TİS'lerine tarihsel bir pencereden bakmak - R. U. Kurşun

s.10

İstanbul seçimleri ve sonrası

s.12

Dinci-faşist iktidar kaybetti!

İSTANBUL SEÇİMLERİNİN KAZANANI

Yinelenen İstanbul seçiminin basitçe bir belediye başkanlığı seçimi olmadığı, dinci-faşist iktidarın geleceği açısından kritik bir önem taşıdığı gerçeği bütün bir seçim sürecine damgasını vurdu.

Bu süreçte gerçekte karşı karşıya gelen güçler iktidardaki gerici blok ile düzen muhalefeti değildi. Temelde toplumun çok değişik katmanlarının dinci-faşist iktidara karşı biriken tepki ve hoşnutsuzluğu sürece yön verdi. Son derece kaba bir gaspla muhalif kitlelerin iradesinin çiğnenmesi, moral ve politik açıdan bir zayıflama, bir yenilgi ruh hali yaratmadı. Tersine, İstanbul gibi bir kent üzerinden sağlanacak başarıyla dinci-faşist gericiliğe büyük bir darbe vurulabileceği inancı güç kazandı.

Düzen muhalefetine sürükleyen, sınırlarını çok da aşmayan bir iddia ile öne çıkmasını sağlayan da bu olgu oldu. Her zaman olduğu gibi, tüm avantajlarına rağmen cepheden bir meydan okuma değil, iktidarın suyuna gitme tutumunun yön verdiği yumuşak bir muhalefetle yol alınmaya çalışıldı. Bir kez daha dinci-gerici iktidarın onu sürdüğü alanda politika yapmanın ötesine geçilmedi. İmamoğlu'nun profili de buna fazlasıyla uygundu.

Muhalefet cephesindeki kitlelerin küçümsenemeyecek bir kesimi için önemli olan kimin kazanacağından çok kimin kaybedeceği idi. Toplumun çok değişik kesimlerinin "teпки oyları" ile Kürt hareketinin kendi çizgisindeki kararlı tutumu, elde edilen sonuçta önemli bir rol oynadı. Seçimlere iki gün kala Abdullah Öcalan üzerinden oynanmaya çalışılan kirli oyun da ters tepti. Bu son hamle dinci-faşist iktidarın aczini sergilemekle kalmadı, onu kendi tabanı nezdinde de tartışmalı hale getirdi.

Dolayısıyla, gerçekte kazanan CHP-İmamoğlu değil, dinci-faşist koalisyonun adeta nefes alamaz hale getirdiği çok değişik kesimlerden halk kitleleri oldu. Kaybeden ise tartışmasız bir biçimde Tayyip Erdoğan liderliğindeki dinci-faşist

iktidar kliğidir. Kaybedilen sadece iktidar için pek çok açıdan önem taşıyan İstanbul seçimi değildir. Asıl sorun politik ve moral açıdan alınan ağır siyasal darbedir. Seçim sonuçlarıyla birlikte, AKP-Erdoğan yönetiminin bugüne kadar hep siyasal meşruiyet kaynağı olarak kullandığı seçmen tabanındaki erime açığa çıkmıştır. Aynı şekilde, bu süreci geriye çevirme imkanlarının artık tükendiği de...

AKP herhangi bir düzen partisi değil, bir iktidar gücüdür. Bu gücü yitirmemek için baskı, terör ve zorbalığın yanı sıra her türlü kirli yol ve yöntemi kullanmış, iktidarda kalmanın güvencesi saydığı keyfi tek adam diktatörlüğünü topluma dayatabilmiştir. Ancak toplumun küçümsenemeyecek bir kesiminin onayını alamamış, direncini kırmayı başaramamıştır.

Kendi düzenini kurabilmek için hukuk ve devlet düzeni adına ortada bir şey bırakmayarak, toplumu kutuplaştırıp düşmanlaştırarak, etnik-mezhepsel ayrımları kışkırtarak, dinci-şoven söylemlerle gerilimi trmandırarak, Kürt halkına dönük saldırganlığı yeni bir düzeye çıkararak vb., tüm bunlar üzerinden elde edilen başarının sınırları, son yerel seçimler ve yinelenen İstanbul seçimi ile çok daha açık bir biçimde ortaya çıkmıştır.

Toplumu bir arada tutacak zemini dinamitleyen politikalarla yol almaya çalışmak dinci-faşist gericiğin yapısal bir zaafiyetidir ve aldığı yenilgide önemli bir rol oynamıştır.

TÜM CEPHELERDE DERİNLEŞEN SORUNLAR VE AÇMAZLAR

Yükseliş döneminde sahip olduğu güç ve imkanları önemli ölçüde yitirmiş bulanan ve İstanbul seçimleri ile ağır bir siyasal yenilgi alan AKP-Erdoğan iktidarı, önümüzdeki süreçte tüm cephelerde daha da derinleşecek sorunlar ve açmazlarla yüz yüze kalacaktır.

Yıllardır aşılamayan rejim krizi yeni boyutlar kazanacaktır. Eski rejimin yıkılmış fakat yerine yenisinin inşa edilememiş olması, dinci-faşist iktidarın bir diğer temel bir zaafiyet alanıdır. "Tek adam diktatörlüğü", kontr-gerilla uzantılarının da söz sahibi olduğu dinci-faşist koalisyon sayesinde hüküm sürebilmektedir. Bunun kendisi başlı başına bir siyasal istikrarsızlık etkenidir. İstanbul yenilgisinin ardından bu gerici koalisyon içindeki güçlerin çatışan eğilim ve beklentilerini uyumlulaştırmak kolay olmayacaktır.

Dinsel gerici cephesindeki iç parçalanma bir diğer sorun alanıdır. AKP uzun

bir dönemdir kadrosal planda ciddi bir güç kaybı yaşamaktadır. Yerel seçimlerdeki başarısızlığın ardından dışa vurmuş olan dinci-gerici cephedeki iç çözümler süreci İstanbul'un da kaybedilmesiyle yeni bir ivme kazanacak ve daha da derinleşecektir.

Dış politika cephesinde son yıllarda ağırlaşan sorunlar yumağına, F-35 ve S-400'ler ile Doğu Akdeniz krizleri eklenmiştir. Ekonomik krizi daha da derinleştirecek bu sorunların üstesinden içerde kitlelere dönük sözde "milli" söylemlerle gelinemeyeceği yeterince açıktır.

Ekonomik cephe ise dinci-faşist iktidarı zorlayacak sorun alanlarının en önemlisidir. Son bir yıl içerisinde üç seçim gidilmesi nedeniyle ekonomik krizin etkilerini öteleyecek birtakım önlemler alınmış, buna rağmen krizin emekçi kitlelere faturası oldukça ağır olmuştur. Emekçilerin alım gücü belirgin bir biçimde düşmüş, yoksulluk derinleşmiş ve yaygınlaşmış, gerçek işsizlik oranı yüzde 20'lere tırmanmıştır.

Tüm ekonomik veriler, önümüzdeki süreçte emekçilere çok daha ağır bir faturanın ödetirileceğini göstermektedir. Ekonomide daralma sürmekte, sanayi üretimi gerilemektedir. 450 milyar doları aşmış bulunan dış borç ödemelerine kaynak bulmak için IMF'li ya da IMF'siz bir "kemer sıkma" programını uygulamak dışında bir çıkış yolu bulunmamaktadır.

Dolayısıyla, dinci-faşist iktidar aldığı yenilgiye rağmen seçim sonrasında ertelediği saldırı politikalarını uygulamak, kıdem tazminatı ve emeklilik başta olmak üzere bir dizi yeni saldırıyı hayata geçirmek zorundadır. Nitekim seçimler öncesinde Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği eliyle çalışma yaşamında kölelik düzenini ağırlaştırmayı hedefleyen bir "öneriler paketi" hazırlanmıştır. Esnek ve güvencesiz çalışmayı yaygınlaştırmayı hedefleyen bu paket hükümet temsilcileri ile DİSK dışındaki sendikaların katıldığı bir toplantıda görüşülmüş, bir takım kararlar alınmış ancak henüz bir açıklama yapılmamıştır.

Kızıl Bayrak

Haftalık Sosyalist Siyasal Gazete

Sayı: 2019/24 * 28 Haziran 2019 * Fiyatı: 1 TL

Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü:

Ersin Özdemir

EKSEN Basım Yayın Ltd. Şti.

Yayın türü: Süreli Yaygın

Yönetim Adresi: EKSEN YAYINCILIK

Osmanağa Mah. Kırtasiyeciler Sk. No:9 Kat:2 Daire:7
Kadıköy / İstanbul

Tel. No: 0536 285 73 25

e-mail: info@kizilbayrak.net

twitter: @kizilbayraknet

www.kizilbayrak44.net

Baskı: Kuzey Veb Ofset Sanayi Ticaret LTD ŞTİ - Tayakadın Yassıören Cd. No:75/1 Tayakadın Köyü Arnavutköy / İSTANBUL

Dinci-faşist iktidarın İstanbul yenilgisinde ekonomik kriz kuşkusuz çok önemli bir rol oynamıştır. Fakat krizin ağır sonuçları asıl önümüzdeki süreçte kendini ortaya koyacak, işçi sınıfı ve emekçi kitlelerde mücadele eğilimine ve örgütlenme arayışına ivme kazandıracaktır. Tek adam diktatörlüğüne asıl darbeyi, işçi ve emekçi kitlelerin büyüyecek mücadeleleri olacaktır.

GERÇEK ÇIKIŞ YOLU İÇİN!

Toplumda dinci-faşist gericiğinin üstesinden gelinebileceği inancının güç kazanması, toplumsal muhalefetin ve sınıf hareketinin geleceği açısından son derece önemli bir gelişmedir. Toplumsal atmosferin değişmesi sosyal durgunluk ortamının aşılmasını, sınıf ve kitle hareketinin gelişmesini kolaylaştıracaktır.

Ancak bugün yaşanan kutuplaşmanın özgünlüğü unutulmamalıdır. “Ezici ağırlığını toplumun ilerici, yurtsever, laik ve cumhuriyetçi kesimlerinin oluşturduğu” çok farklı sınıf ve katmanları kendilerine özgü duyarlılıklar üzerinden tek adam rejimine karşı birleşmişlerdir. Söz konusu olan, bu farklı sınıf ve katmanları dikey olarak kesen politik bir kutuplaşmadır. Tek adam rejimine karşı muhalefetin içeriğini ve sınırlarını da doğal olarak bu olgu belirlemektedir.

Oysa dinci-faşist gericiğin tek adam diktatörlüğüyle kurmaya yöneldiği siyasal düzen, herşeyden önce işçi sınıfı ve emekçiler için kuralı ve keyfi bir yönetim, sermaye için ise dizginsiz bir sömürü cenneti anlamına gelmektedir. Tayin edici önemdeki bu sınıfsal-siyasal gerçeklerin rejim krizinin ve onun bir yansıması olarak ortaya çıkan laiklik, cumhuriyet değerleri, yaşam tarzı türünden ikincil önemde sorun ve söylemlerin gölgesinde kalması, devrimci siyasal mücadelenin en önemli handikabı olmuştur.

Bugünkü gündem geride kalıp, ekonomik kriz tüm yıkıcı sonuçlarıyla kendini ortaya koyduğunda, yeni bir boyut kazanacak ekonomik-sosyal yıkım saldırıları bu sınıfsal niteliği çok daha görünür hale getirecek, toplumsal mücadelenin sınıfsal eksene oturmasını kolaylaştıracaktır.

Sınıf devrimcileri, bugünün Türkiye’inde gerçek çıkış yolunun, kutuplaşmanın asıl eksenine oturması, diğer toplumsal mücadele dinamiklerini de sürükleyebilecek devrimci bir sınıf hareketinin gelişmesi ile açılacağı bakışıyla hareket edeceklerdir. Devrimci bir sınıf hareketi demek, işçi sınıfının sermayenin karşısına bağımsız devrimci politik güç olarak çıkabilmesi demektir. Tüm güç ve imkanlarını yöntemli ve inisiyatifli bir çalışmayla bu hedef doğrultusunda seferber edecekler, ısrarlı ve sonuç alıcı bir sınıf çalışmasına yüklenmektedirler.

Düzenin krizi ve örgütlü mücadele

Seçim sonrası “her şey güzel olacak” havası kitlelerde bir umut ve beklenti yaratsa da işçi ve emekçileri her açıdan zorlu bir süreç bekliyor. İşçi ve emekçiler krizin tüm yıkıcılığını her geçen gün artan işsizlikle ve hayat pahalılığıyla ödemeye devam edecektir.

Seçim hengamesi geçtikten sonra emekçiler, motorinin litre fiyatına 23 kuruş, kuru çaya yüzde 15, şekere de yüzde 16 zam haberiyle uyandılar. Bir bakıma ülkenin gerçek gündemiyle yeniden başa kaldılar.

31 Mart Yerel Seçimleri öncesi ve sonrası, ardından 23 Haziran’da yenilenen İstanbul seçimleri derken ekonomik krizin yıkıcı etkilerinin yankısı ülke gündeminden düşürülmüştü. Öyle ki kriz konusu üzerinde pek durmamak düzen muhalefetinin, hatta toplumsal mücadele dinamiklerinin söylemlerine de yansımıştı. Oysa ekonomik kriz, Erdoğan iktidarının zayıf karnı olarak, tüm bu süreler boyunca giderek artan hızıyla sürmekte, işsizlik tırmanmaya ve hayat pahalılığı el yaktırmaya devam etmekteydi.

Son seçimde aldığı yenilgiyle dinci-faşist koalisyon açısından yeni dönem yeni siyasal krizlere gebe. Bu, ekonomik kriz gündeminin sermaye adına nasıl yönetileceği konusunda da belirleyici olacaktır.

Şimdiye dek Erdoğan ve yandaş sermayenin, daha öznel çıkarları gereği ekonomi yönetiminde yarattıkları kimi “sapmalar”, faiz-enflasyon tartışmaları ve Merkez Bankası’na müdahale gibi

konulardaki görüş farklılıkları kriz döneminde sürdürülemez bir hal almaktaydı. Erdoğan yerli ve uluslararası sermayenin krize “çözüm” önerilerini, kendi hesaplarına uymadığı koşullarda ötelemişti. Bu nedenle 31 Mart seçiminden hemen sonra sermaye örgütleri ısrarlı şekilde “normalleşme” vurgularını, “yapısal reform” beklentilerini ve krizi uluslararası sermaye kuruluşlarının telkinleriyle atlatma önerilerini sıralamışlardı. 23 Haziran sonrasında da aynı beklentilerini dile getirdiler. “Vakit kaybetmeden ana gündemimiz olan yapısal ve ekonomik reformlara odaklanmalıyız” çağrısı yaptılar.

Ancak bu sefer daha farklı bir tablo söz konusudur. Zira son seçim yenilgisi ile Erdoğan yönetiminin alternatifsiz olmadığı belirgin hal almıştır. Bu tablonun yarattığı rahatlığı sermaye örgütleri ve uluslararası sermaye kuruluşları da değerlendirecek, beklentilerini daha baskın şekilde iletceklerdir. Hatta 31 Mart sonrası gündeme getirilen “Türkiye ittifakı” söylemleri tekrar devreye sokularak, ekonomi başta olmak üzere çok yönlü krizlerle başa çıkabilmek ve sermaye düzeninin istikrarı için Erdoğan yönetimi yeni ittifak arayışlarına girmeye zorlanacaktır. Öte yandan unutulmamalıdır ki, ser-

mayenin ve Erdoğan’ın kriz yönetim tarzları her koşulda faturanın işçi ve emekçilere yüklenmesinde ortaklaşmaktadır. Ekonomik krizin ve düzen siyasetinin kendi lehine çözmeye çalıştığı siyasal krizlerin ağırlaştıracağı koşullar işçi ve emekçilerin hiçbir şekilde yararına olmayacaktır.

Seçim sonrası “her şey güzel olacak” havası kitlelerde bir umut ve beklenti yaratsa da işçi ve emekçileri her açıdan zorlu bir süreç bekliyor. İşçi ve emekçiler krizin tüm yıkıcılığını her geçen gün artan işsizlikle ve hayat pahalılığıyla ödemeye devam edecektir. Geline yerde iş arayanlar arasına evini geçindiremeyen 50 yaş ve üstü 306 bin kişi daha katılmıştır. Son bir yılda bu yaş grubunda iş arayanların sayısı yüzde 57,5 artış göstermiştir. İşsizlik ödeneği almak için başvuran sayısı ise, geçen yılın aynı dönemine kıyasla yüzde 58,8 artarak 716 bin 535 kişiye yükselmiştir. Tüm bunlar sosyal yıkımın daha da artacağını göstermektedir.

Bu sürecin tersine çevrilmesi ve gerçekten güzel bir şeylerin olabilmesi için işçi ve emekçilerin örgütlü mücadelesinin büyümesi, fabrikaları ve meydanları direniş alanlarına çevirmesi gerekmektedir.

Toplumlar dinci-gericiliğin 'deli gömleği'ni parçalıyor!

Mısır'ın eski cumhurbaşkanı Muhammed Mursi'nin mahkeme salonunda geçirdiği kalp krizi sonucu ölmesi, farklı tartışmalara sebep oldu. Bazı çevreler açıklanan ölüm nedenini inandırıcı bulmazken, en büyük gürültü-patırtıyı AKP şefiyle müritleri kopardı. Türkiye'de dinci-faşist dikta rejimi kuranlar, Mısır'da insan haklarının, demokrasinin, özgürlüklerin çiğnenmesinden çok müessir olduklarını beyan ettiler. Bu konuda sessiz kalan "uluslararası toplum"u da topa tuttular.

AKP şefinin konuya dair açıklamaları ancak mizah konusu olabildi. Zira kendisine biat etmeyenlere karşı devletin, medyanın, sermayenin şiddetini arsızca kullanan bir rejimin başının, Mısır'da yaşanan hak ihlallerine dair vaazlar vermesini kimse ciddiye almıyor. Nitekim sosyal medyada iki satır paylaştı diye binlerce kişiyi hapse tıkayan, kendisine biat etmeyenlere "terörist" muamelesi yapan bir rejimin Mısır'da demokrasi istemesi de ancak alay konusu olabilirdi.

Alay konusu olan riyakar açıklamalar bir yana bırakılırsa, AKP şefi Tayyip Erdoğan'ın İhvacılar'ın (Müslüman Kardeşler) Mısır'da yaşadıkları hezimete tuttuğu yasin Mursi'nin ölümüyle derinleştiğine kuşku yok. İhvacılar'ın Mısır'daki akibeti, AKP'nin miadinın dolmasının kaçınılmaz olduğunu göstermişti. Çünkü "İlimli İslam" modelinin Ortadoğu'da "geçer akçe" olabilmesi, İhvacılar'ın Mısır'daki akibetiyle dolaysız bağlantılıydı. 30 milyon Mısırlının Mursi yönetimine karşı sokaklara çıkması, bu protestonun dolaysız sonucu olarak yapılan askeri darbe bir yılda İhvacı rejimin sonunu getirdi.

İhvacılar'ın Türkiye versiyonu AKP'nin Mursi'yi yönlendirdiğine, on milyonlarca Mısırlının tepkisine rağmen istifa etmemesi için baskı yaptığına dair ciddi iddialar var. Nitekim Mursi istifa etmemiş, "Tahrir Meydanı'na karşı Rabia Meydanı" politikası izleyerek taraftarlarını sokaklara çağırması, bu ise trajik sonunu getiren süreci hızlandırmıştır. Bundan dolayı Mursi'nin "AKP şehidi" ilan edilmesi şaşırtıcı değil. Zaten ordunun yönetimi ele geçirmesinden sonra İhvan'ın şefleri İstanbul'da toplanmıştı. İstanbul halen İhvacılar'ın üs kurduğu en büyük merkezdir.

***

İhvan şefleri-finansörleri Katar ve hamileri saray rejimi korosu, Mursi'nin "seçilmiş ilk sivil cumhurbaşkanı" olduğu propagandası yapıyor, Abdulfettah el Sisi diktatörlüğüne karşı olduklarını vaaz ediyorlar. Oysa pek çok kez yolları IŞİD'le kesişen bu koalisyonun "demokratik" pozları takınması, kaba riyakarlıktan başka bir şey değil. Bir emir tarafından yönetilen Katar bir yana, Mursi'nin bir yıllık yönetiminin de dinci-faşist tek adam rejimi kuran AKP'nin de demokratlıkla uzaktan yakından alakalarının olmadığını icraatları göstermiştir.

İhvacılar buldukları ülkelerde burjuvazinin bir kanadını temsil ederler. Tüm politikaları-icraatları işçi sınıfıyla emekçilere düşmandır. Neo liberalizme tapan siyasal İslamcılar iktidara yerleşip kalıcı bir dinci-faşist rejim kurmak için kolları sıvıyorlar. Mısır'da on milyonları isyan ettiren tam da buydu. AKP rejiminin icraatları da Mursi'ye esin kaynağı olmuştu. Mursi'nin dramı, AKP'nin yıllara yaydığı icraatları, halkı isyan etmiş bir ülkede kısa sürede hayata geçirme hevesine kapılmasında belirginleşmişti.

Diktatörleri kovan Mısır halkının talepleri ve beklentileri İhvacıları zerre kadar ilgilendirmedir. Tıpkı AKP-saray rejiminin uyguladığı vahşi neo-liberal politikayla işçi sınıfı ve emekçileri işsizliğe-yoksulluğa-sefaletle mahkum ederken yaptığı gibi... Her iki rejim de muhalif ba-

sını düşman sayıyor, gazetecileri hapse atıyor, işçilerin grev hakkını ellerinden alıyor, korku yayan bir rejim kurarak emekçileri kölelik düzenine biat ettirmek istiyordu.

***

Kısa sürede hedeflerine ulaşmak için icraatlara hızlı başlayan Mursi ve müritleri, kendi sonlarını hızlandırdılar. Uzun süre iktidarda kalmaya muvaffak olan AKP rejimi ise hem burjuvazinin kasalarını tıka basa doldurması için çırpındı hem de kendi yandaşlarına büyük mali imtiyazlar tanıdı. Saray rejiminin başı ile yakın çevresi de yağmadan aldıkları paylar sayesinde kapitalist sınıfın organik birer parçası olarak semirdiler.

Katılım oranının %40'larda kaldığı bir seçimle cumhurbaşkanı olan Mursi ile müritleri, seçimleri iktidarı ele geçirmenin aracı olarak gördüler. Emperyalistlerin onayını aldılar, ordu ile ittifak kurdular. Bunu iktidarın güvencesi saydıkları için on milyonlarca Mısırlı emekçinin isyanını kulak ardı ettiler. Mursi'nin savunma bakanı olan el Sisi'yle özel bir sohbetinde "500 yıl iktidarda kalmak için geldik" dediği iddia edilmişti. İcraatları bu iddiayı destekler nitelikteydi. Grev yasaları, muhalif basına baskılar-tutuklamalar, kadınları hedef alan aşağılayıcı yasal düzenlemeler vb... Tüm bunlar Mısır halkını hiçe sayan bir zihniyetin icraatlarıydı.

AKP-saray rejiminin İstanbul seçim-

lerindeki hezimetle sarsılan saltanatının kurulma süreci de İhvacı zihniyetin niteliğine ışık tutar niteliktedir. Oy desteği yüksek olduğu sürece "milli irade" söylemini dillerinden düşürmeyen bu iktidarın şefleri, 7 Haziran 2015 seçimlerinde hezimete uğrayınca "milli irade"ye paçavra muamelesi yapmaya başladılar. Devlet kurumlarını, sermayeyi, medyayı ele geçiren iktidar ne yasa ne kural ne kaide tanıdı. Zorbalıkla kendini tüm topluma dayatmaya çalıştı ancak sökmedi. Yerel seçimlerde yaşadığı hezimetin, tekrarlanan İstanbul seçimlerinde yeni bir ivme kazanması, bu zulüm saltanatı için de sonun başlangıcı sayılır.

***

İhvacılığın belli bir kitle desteğine dayandığı Mısır ve Türkiye'de dinci-faşist iktidarlara karşı gelişen toplumsal muhalefet, bu Ortaçağ artığı ideolojinin toplumları uzun süre egemenlik altına alamayacağını kanıtlamıştır. Toplumlar, dinci-gericiliğin giydirmek istediği 'deli gömleği'ni parçalıyor.

IŞİD-el Kaide bir yana, İhvacıların Mısır'la Türkiye'deki icraatları ortadayken, siyasal İslamcıların demokrasiden söz etmeleri ancak kaba riyakarlık olabilir. Daha genel planda ise siyasal İslamcı akımlar, halen sosyal-siyasal hakların-özgürlüklerin kazanılması önündeki en uğursuz engellerden birini oluşturuyorlar.

Sermaye cephesi “reform” saldırılarına odaklanmayı bekliyor

Türkiye kapitalizminin içerisinde olduğu kriz dolayısıyla “seçimsiz dönem” dileklerini her fırsatta dile getiren sermaye cephesi kapsamlı sosyal yıkım saldırılarının hayata geçirilmesi beklentisi içerisindeydi.

23 Haziran’daki seçimlerin ardından, işçi sınıfı ve emekçilerin haklarının daha fazla gasp edileceği bir dönemin önünün açılması sermaye örgütlerinin ve sözcülerinin dileklerine yansdı.

TOBB BAŞKANI: EKONOMİYE ODAKLANMA ZAMANI

Ekonomiye ilişkin beklentilerini dile getiren sermayedarlardan biri TOBB Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu oldu. İmamoğlu’nu tebrik eden Hisarcıklıoğlu, kendi çıkarlarını “ülkemin geleceği” yalanıyla sunarak ekonomik kriz gündemine dair beklentilerini şöyle ifade etti: “Seçimler artık geride kaldı. Ülkemin geleceğine, ekonomiye odaklanma ve daha çok çalışma zamanı.”

TÜRKONFED: “DEMOKRATİK VE EKONOMİK REFORMLAR”

TÜRKONFED Yönetim Kurulu ise daha detaylı bir açıklama yaparak “yerel ve merkezi idarenin sorumluluklarını ve vatanlarını yerine getirme zamanı” vurgusuyla kısaca İstanbul’a ilişkin yapılacaklara

değindi. Açıklamanın devamında ise “reform” adı altında yürütülmesini bekledikleri saldırılara şöyle dikkat çekildi: “2023 yılına kadar geçen sürede geçici tedbirler ile değil kalıcı reformlarla zamanı verimli ve etkin kullanabiliriz. Vakit kaybetmeden ana gündemimiz olan yapısal ve ekonomik reformlara odaklanmalıyız. Risklerimizi fırsata çevirecek en büyük teşvik; ekonomimizi ve demokrasimizi güçlendirecek adımlardır.”

Açıklama “24 Haziran sabahından başlayarak demokratik ve ekonomik reformlar ana gündemimiz olmalıdır” vurgusuyla noktalandı.

TÜSİAD, İSO, DEİK BAŞKANLARINDAN TEBRİK

İstanbul seçimlerinin yenilenmesi kararını sert eleştiriyi karşılayan ve bunun üzerinden AKP-MHP koalisyonunun tepkiyle karşılaşan TÜSİAD, seçim sonuçlarını başkan Simone Kaslowski’nin kısa açıklamasıyla geçiştirdi. İmamoğlu’nu tebrik eden Kaslowski “İstanbul Belediye Başkanı Sayın Ekrem İmamoğlu’nu kutluyor, bu güzel kente sunacağı tüm katkı ve çalışmalar için başarılar diliyorum” ifadelerini kullandı.

İstanbul Sanayi Odası Erdal Bahçıvan

da seçimlerin “barış ve huzur içinde geçtiği”ne değindiği açıklamasında, “Barış ve huzur içinde gerçekleşen İstanbul seçim sonuçları Ülkemize, Milletimize ve İstanbulumuz’a hayırlı olsun. Sayın Ekrem İmamoğlu’nu tebrik ediyorum” dedi.

Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu Başkanı Nail Olpak tarafından paylaşılan mesajda da “Demokrasimizin vazgeçilmez bir seçimi geride bıraktık” ifadeleriyle İmamoğlu tebrik edildi. Olpak devamında “İş dünyası olarak önümüzdeki dönemde; sosyal, siyasal, ekonomik, demokratik standartları daha da yüksek bir Türkiye için hep birlikte çalışmaya devam edeceğiz” dedi.

İstanbul seçiminin kaybedilmesi, bir belediyenin el değiştirmesinden çok tüm dünyanın hemfikir olduğu gibi Erdoğan-AKP rejiminin siyasi olarak kaybetmesidir. Kendisi de bunun olabildiğince farkındadır.

Gerici-faşist iktidar bloku, 23 Haziran’a, 7 Haziran 2015 seçimleri sonrasında 1 Kasım’da tekrarlanan seçimlerde aldığı galibiyet nostaljisiyle yüklendi. Kuşkusuz Türkiye genelinde yapılan bir seçim ve hazırlığı ile İstanbul gibi bir metropolde yapılan seçim ve hazırlığı aynı değil. Ama AKP’nin beklentisi aynıydı: Kazanmak! Beklentisi ağır bir hezimete dönüştü!

KİTLELER AKP’YE TEPKİ OLARAK İMAMOĞLU’NA OY VERDİ

İmamoğlu ezici bir üstünlükle kazandı İstanbul seçimini. İmamoğlu 23 Haziran’a yönelik propagandasında “demokrasi” temelinde vurgular yaptı daha çok. Oysa CHP, lafzında burjuva demokrasisi eksik olmasa da pratiğinde öyle olmadığını TC’nin kuruluşundan bu yana defalarca kanıtlamıştır. 17 yılda zor anlarda AKP’ye koltuk değnekliliği yapmış olması da cabası. Görüntüde “Yenikapı ruhu”ndan çıksa da hem referandumda, hem 24 Haziran’da CHP’li kitlenin bile tepkisini emerek Erdoğan’ın yolunu düzledi.

Kitleler AKP ve Erdoğan’a tepkili fakat düzen siyaseti, sermayeye AKP denli hizmet edebilecek bir alternatif çıkaramadığı için, şimdiye kadar AKP’de yedeklendi.

31 Mart seçimlerine giderken hâlâ AKP ve Erdoğan’a alternatif çıkmasa da artık Erdoğan Türkiye’yi adeta bir aile şirketi gibi görmeye başladığından, sermaye için daha riskli bir hal almaya başladı. Bu yüzden TÜSİAD 31 Mart seçimleri öncesinde olmasa dahi 23 Haziran öncesinde AKP’yi ve Erdoğan’ı eleştiren açıklamalar yaptı.

Kitleler ise İmamoğlu’nda CHP ve Kılıçdaroğlu’nun pısrıklılığını değil, aktifliği gördü. Ki bu yüzden İmamoğlu’na cumhurbaşkanlığı seçimlerine giriyormuş gibi sorular dahi soruldu. Sonuç olarak İmamoğlu kitlelerin AKP ve Erdoğan’a duyduğu tepkinin pratikteki yanıtı olacak bir alternatife dönüştü. Bu yüzden

ezici bir üstünlük sağladı.

Dinci-gerici koalisyonla kaybettiren kitlelerin önemli bir kısmını işçi ve emekçiler oluşturuyor. Kazanan ise şu an İmamoğlu ve CHP’dir. CHP’nin işçi ve emekçilere vereceği hiçbir şey yoktur. CHP bir sermaye partisi değil, reformist bir parti olsaydı bile (Yunanistan’da Syriza gibi) ekonomik kriz derinleşirken işçi ve emekçiler lehine bir şey yapamazdı. Çünkü kriz de krizin derinleşmesi de asıl olarak sistem sorunudur. İktidardaki sermaye sınıfı krizi emekçilere fatura etmek için uğraşiyor. İmamoğlu ve CHP bunu yapacak bir alternatiftir.

Sonuçta her halükarda 23 Haziran’da sermaye sınıfı kazanacaktı ve sonuçta öyle de oldu. Bugün dinci-gerici koalisyonla kaybettiren işçi ve emekçiler ise asıl olarak sermaye düzenini alt eden bir devrimle kazanacaklardır.

H. ORTAKÇI

İstanbul seçimine kaybeden üzerinden bakmak

Kıdem tazminatının gaspı hazırlıklarında sona gelindi...

Dişe diş mücadeleye hazırlanalım!

İşçi ücretlerinin ödemesi sonraya bırakılan kısmı olan kıdem tazminatı, yıllardır patronlar tarafından bir yük olarak değerlendiriliyor. Onun gasp edilmesi, her dönem temel bir gündem olarak öne çıkıyor. Esnek, kuralsız, güvencesiz, taşeron çalışma koşullarının yaygınlaşması, ücret ve sosyal hakların tırpanlanması ile kuru sefalet ücretine mahkum edilen işçiler için kıdem tazminatı, iş güvencesi anlamına da gelen "son kale" niteliğindedir.

Kıdem tazminatı ortaya çıktığı dönemlerde, ağır çalışma koşulları karşısında sermayenin, işçileri fabrikada tutmak için ücretlerinden yapılan kesintilerden oluşuyordu. Ardından gelişen işçi sınıfı mücadelesi ile bu tazminat işsizlik, emeklilik vb. durumlarda işçinin bir nebze de olsa güvencesi olarak iş görmüştü. Patronların keyfi işten atmalarına karşı kıdem tazminatı, hep engelleyici bir işlev taşıdı.

İşte patronlar bu yükten kurtulmak için uzun yıllardır her fırsatta kıdem tazminatına dönük yeni bir saldırı hazırlığında oldular. Sermaye partileri bu gündeme "ekonomi paketlerinde" yer verdiler. Özellikle AKP iktidarı, iş başına geldiği günden bugüne, sermayenin bu gasp isteğini neredeyse her yıl gündeme getirerek, zemin hazırlamaya çalıştı. Gelebilecek tepkiden duyulan korku, bugüne kadar somut adım atmamayı engelledi. Fakat kıdem tazminatı krizle birlikte yeniden gündemleşti, damat Albayrak'ın açıkladığı Yeni Ekonomi Programı'nda öne çıkan bir başlık olarak...

Kıdem tazminatının gaspı hazırlıkları seçim gündemi nedeniyle arka plana itilse de AKP ve sermaye çevreleri arkada hummalı bir çalışma yürütmeyi ihmal etmediler. Tarafların tamamının mutabakatı ile hazırlanacak dedikleri kıdem tazminatı değişikliğinde AKP ile patron örgütleri, işçi ve emekçiler cephesinden hiçbir şey bilinmiyorken, sona yaklaştıklarını ifade ediyorlar.

"Son kale" kıdem tazminatının gaspı saldırısı belli ki yakın. AKP'nin arka bahçesi sendikalar, fon yoluyla kıdem tazminatının gaspına onay vereceklerini çok önceden açıklamışlardı. Diğer sendikalar ise "kırmızı çizgimizdir", "genel grev sebebidir" gibi keskin açıklamalara rağmen, hâlâ söylemin ötesine gidebilmiş,

İşçi sınıfı cephesi, kıdem tazminatının gaspını bir an önce gündemine almalı, tepkisini ortaya koymalı, sendikaların atıl tablosu karşısında basınç uygulamalı ve genel grev de dahil dişe diş bir mücadeleye hazırlanmalıdır.

bir mücadele programı açıklamış değiller. Gasp saldırısını engellemek, "keskin söylemlerle" değil, somut tepkinin örgütlenmesi çabasıyla gerçekçi olabilir. Saldırının meclise gelmesini beklemek, işçileri oyalamak ve sermaye iktidarının elini güçlendirmek anlamına gelmektedir. İşçi sınıfı cephesi, kıdem tazminatının gaspını bir an önce gündemine almalı, tepkisini ortaya koymalı, sendikaların atıl tablosu karşısında basınç uygulamalı ve genel grev de dahil dişe diş bir mücadeleye hazırlanmalıdır.

İşçi sınıfının bilinç ve örgütlülük olarak zayıflığı, saldırıları hayata geçirmesinde sermayenin elini güçlendiriyor. Sendikalara hakim bürokratik anlayışların varlığı ise tabloyu daha da ağırlaştırıyor. Sermayenin demir yumruğu olmaya soyunmuş AKP iktidarının kirli-gerici manipülasyonu böylesi bir tabloda işçi sınıfını güçten düşüren bir işlev görüyor. Fakat ekonomik kriz ve sosyal yıkım saldırılarının ağırlığı giderek güçlenen mücadele dinamiklerini ortaya çıkartıyor. Gerici kuşatmayı kırıp çıkabilecek olanaklar bu zeminlerde mayalanıyor. Kıdem tazminatının gaspına dönük girişimler, işçi sınıfının parçalı ve dağınık tablosuna rağmen mücadeleyi güçlendirmenin, zayıflıkları

aşmanın, mücadele dinamiklerini birleştirip kaynaştırmanın olanaklarını barındırıyor.

Görüldüğü üzere "herkesin tazminat hakkı güvencede olacak" yalanı yeteri kadar güçlü bir etki yaratmıyor ve işçilerin büyük bir çoğunluğu saldırıya tepki duyuyor. Fakat örgütsüz, dağınık ve olduğu kadarıyla sendikal bürokrasinin denetiminde bulunan örgütlülük bir güvence yaratmıyor. Aynı zamanda, az da olsa fon aldatmacasına inanan işçiler gerçeği ortada duruyor. Bu tablo kıdem tazminatı üzerinde yürütülen tartışmaları her yolla işçi ve emekçilere anlatabilme imkânını yaratmayı bir ihtiyaç haline getiriyor. Gerçekleri, saldırının ciddiyetini, sermayenin amaçlarını ve tabi ki saldırıyı durdurmak için yapılması gerekenleri döne döne işlemek, somut adım atılmasını örgütlemeye çalışmak temel bir ihtiyaçtır. Kafa karışıklıklarının gidermek için sürekli bir aydınlatma ve bilinçlendirme faaliyeti ile birlikte, imkanları olan her yerde somut tepkinin örgütlenmesi çabası gereklidir.

Sermaye düzeni ekonomik ve sosyal bir dizi saldırıyı bütünlüklü ele alıyor. Çalışma ve yaşam koşullarında sürekli geriye gidüş, sömürünün derinleşmesi bu

bütünlüklü saldırılar üzerinden gerçekleşiyor. Esnek, kuralsız, güvencesiz ve taşeron çalışma uygulamaları, hak gaspları vb. ile süren saldırıların bir halkası olan kıdem tazminatının gaspı girişimi, bu bütünlüğü üzerinden ele alınarak girişilebilecek bir mücadele ile püskürtülebilir. Kıdem tazminatı üzerinde her türlü tartışmayı reddetme bakışı genel bir bakış haline getirilmeden, sermayenin yasa ve kural tanımaz pervasızlığı anlatılmadan, "herkesin tazminatı güvencede olacak" söylemi yeteri kadar güçlü bertaraf edilemez.

Evet, bugün birçok işçi kıdem tazminatı alamıyor. Bu tam da bugün "herkes kıdem tazminatı alacak" söylemiyle propaganda yapan AKP ve sermayenin el ele giriştikleri saldırıların doğrudan sonucudur. Esnek, kuralsız, taşeron çalışma uygulamalarının yaygınlaşması keyfi hak gasplarının önünü sınırsızca açıyor. Kayıt dışı çalışmada artış kıdem tazminatının gaspını kolaylaştırıyor. Fabrikalarda patronlar, tam bir keyfiyetle mevcut iş yasasını dahi çiğniyorlar. Şu sıralar fon uygulamasına karşı çıkan kimi sermayedarın "nasıl olsa ödemiyoruz, fon dahi gereksiz" bakışı ile hareket ettikleri de ortada. Mevcut durumda İş Kanunu'nu

dahi keyfi olarak yok sayan patronlar ve bunlara olanak sağlayan AKP gerçeğinin, tazminat hakkının güvenceye alınacağı konusundaki "samimiyeti" güncel bir teşhir konusu olabilmelidir.

Kıdem tazminatı hakkının kullanımındaki mevcut yetersizlikler biliniyor. Ama bu yetersizliği işçi sınıfı lehine değiştirmek sermayenin ve AKP'nin yasaları ile değil, mücadele ile olabilir. Kıdem tazminatını ikide bir tartışmaya açanlara karşı işçiler, kendi taleplerini ileri sürebilmelidir. Çünkü ya sermaye lehine ya da işçi lehine bir ilerleme kaydedilebilir. Bu, mevcut kriz koşullarında özellikle böyledir. İki sınıfın en ufak sorundan en büyüğüne kadar hiçbir ortak çıkarı yoktur. AKP'nin ve yandaş medyasının kara propaganda icabı her fırsatta tekrarladığı " tarafların mutabakatı sağlanacak" söyleminin gerçeklikle hiçbir ilgisi bulunmuyor. İşçi ve emekçiler mücadele edip kazanmadıkça, kıdem tazminatında yaşanabilecek her gelişme, hak gaspını içerecektir. Hali hazırda, hazırlandığı ifade edilen yasanın içeriği bunu açıkça gösteriyor. Sınıfa karşı sınıf çizgisi en ufak hak gaspı karşısında mücadelede de önemli bir kriter olabilmeli.

Bu çerçevede, sermaye cephesiyle tartışma yapmak yerine, kıdem tazminatında tavan uygulaması ve bir yıl şartının kaldırılması, tazminat ödemeyen patronlara karşı yaptırımların artırılması talepleri öne çıkartılmalıdır.

Sendikal bürokrasi bundan önce birçok saldırı yasasında olduğu gibi mücadelenin önünde bir engel olarak duruyor. Bürokratlar tabandan yeteri kadar güçlü bir basınç görmediklerinde adım atma yerine, boş mücadele sözleriyle süreci geçiştirmeye çalışıyorlar. Kıdem tazminatının gaspı karşısında mücadeleyi örgütlemek ihtiyacı, sendikal bürokrasiyle mücadele ile de birleşebilmelidir. Boş söylemlerle günü geçiştirmeye çalışan sendika ağalarına karşı tepki örgütlenmeli, yakalarından tutup adım atmaları sağlanmalıdır.

Saldırıcı engellenmenin yolu elbette işçi sınıfının tabandan birliği ve mücadelesinin güçlenmesinden geçiyor. Bugün bunun bir dizi olanağı var. Fakat bin bir türlü yolla baskı altında tutulan işçi ve emekçiler hareketsiz kılınmaya çalışılıyor. Bu olanakları açığa çıkartmak, birleştirip, kaynaştırmak, mücadeleyi güçlendirecek kanallar yaratmak ilerici, öncü işçilerin omuzlarında duran bir görevdir. Sermayenin saldırılarına, sendikal bürokrasinin engelleyici tutumlarına ancak böyle karşı konulabilir. Ve kıdem tazminatının gaspı da bu yolla engellenip yeni kazanımların önü açılabilir.

Sermeye için ucuz işgücü, sınıfımızın parçası olan göçmen işçiler

Son günlerde arka arkaya yaşanan iş cinayetlerinde göçmen işçilerin hayatlarını kaybetmeleri, sermayenin ucuz işgücü olarak sömürdüğü bu işçileri gündeme getirdi.

İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği (İSİG) Meclisi'nin verilerine göre, 2019 yılının ilk 5 ayında en az 49 mülteci/göçmen işçi iş cinayetlerinde yaşamını yitirdi. Tespit edilebilen rakamlara göre, 2013'te 22, 2014'te 53, 2015'te 67, 2016'da 96, 2017'de 88 ve 2018'de 108 göçmen/mülteci işçi yaşamını yitirdi. Göçmen statüsünde çalışan işçilerin çoğunluğunu kısa bir süre öncesine kadar Suriyeliler oluşturuyordu. Son göç dalgasıyla Türkiye'ye gelmiş olan Afganistanlı göçmen işçiler de önemli bir sayıya ulaşmış bulunuyorlar.

AKP VE SERMAYENİN SURİYELİ SEVICİLİĞİNİN NEDENLERİ BELLİ

Türkiye'de çalışma yaşamının işçiler açısından ne kadar güvencesiz olduğu biliniyor. Yerli işçileri kölece çalıştıran kapitalistler, denetimsizliğin yarattığı fırsatla göçmen işçileri çok daha kötü koşullarda, çok daha ucuza çalıştırıyorlar. Sigortasız, kaçak çalıştırılan işçiler sermaye medyası tarafından ancak iş cinayetlerinde öldüklerinde habere konu ediliyorlar. Ne yazık ki bunun için bile bu ölümlerin de sansasyonel olması, birden fazla göçmen işçinin hayatını kaybetmesi gerekiyor.

Daha önce çıkarılan yasalarla göçmen işçi çalıştırma kolaylığı sağlayan sermaye devleti, gözü doymak bilme-

yen patronların aç gözlülüğünü tatmin edebilmek için denetim de yapmamaktadır. Hatta çalışma yaşamının gerektirdiği kanunlara uymamalarına, ruhsat verilmemesine rağmen üretime geçen işletmeler bile görmezden gelinmektedir. Son günlerde çıkan yangınlarda göçmen işçilerin hayatlarını kaybettikleri işletmeler işte böylesine kanunsuz çalıştırılan yerlerdir.

Daha önce de kaçak maden ocaklarında yaşanan iş cinayetleri ile gündeme gelen bu usulsüzlükler devlet tarafından hızlıca gündemden düşürülmekte, bir sonraki iş cinayetine kadar unutturulmaya çalışılmaktadır. İnşaat, tarım, tekstil, plastik ve maden işkolu en çok göçmen işçinin çalıştırıldığı, denetimsizliğin en çok yaşandığı işkollarıdır. Göçmen işçi ölümleri de en çok buralarda yaşanmaktadır.

Zaman zaman sermaye iktidarının göçmen işçilere nasıl yaklaştığını gösteren açıklamalar yapılabiliyor. Örneğin, "Bugün Suriyelilerin, Afganların Türk ekonomisine katkısı var. Çok ağır işlerde Türkiye onlardan istifade ediyor" diyen İçişleri Bakanı S. Soylu'nun sözleri resmi bir itiraf. Hatırlatmakta fayda var ki iş cinayetlerine sebep olanlar, sadece kaçak işçi çalıştıran işletmeler değildir. Gerekli denetimi yapmayan, yapılan denetimler sonrası uygulamakla mükellef olduğu görevleri hayata geçirmeyen devletin sözde iş güvenliği önlemleri de tümüyle göstermeliktir.

İş sağlığı ve güvenlik uzmanlarının çalıştıkları yerlerin patronlarından maaş

aldığı bir düzenlemede gerekli denetimin yapılması, işçilerin güvenliğinin korunması mümkün müdür? Tıpkı işyeri hekimlerinin de çalıştıkları firmanın patronunun maaşlı bir elemanı haline getirilmesinde olduğu gibi... Bu durumlarda ne işçi güvenliği ne de işçi sağlığı korunabilir. İlgili meslek örgütleri olan Türkiye Mimarı ve Mühendisler Odası (TMMOB) ve Türkiye Tabipler Odası (TTB) gibi kurumların yetkilerini elinden alan, böylesi bağımsız kurumlara denetim imkânı vermeyen devletin aldığı yegâne önlem patronların çıkarlarını korumaktır.

Emperyalistlerin ve Türkiye gibi işbirlikçilerinin kirli çıkar ve hesapları nedeniyle ülkelerini terk etmek zorunda bırakılmış olan göçmen işçilerin yaşadıkları kölelik koşullarının gündemde tutulması, buna karşı mücadele edilmesi gerekmektedir. Suriyeli göçmenler üzerinden ortaya çıkan ırkçılığa varan tutumları bertaraf edebilmek, etkisini kırmak için de bu önemlidir. Kölelik düzeninin mağdurları birbirleriyle düşman değil, kardeş olmalıdırlar.

Öfke duymamız gereken odaklar, insanları yerlerinden yurtlarından eden, savaşları çıkaran, bu savaşlardan rant elde edenlerdir. İşsizliğin nedeni Suriyeli vb. göçmen işçiler olmadığı gibi, düşük ücretlerin nedeni de onlar değildir. İşsizliğin, düşük ücretlerin, güvencesiz çalışma koşullarının, iş cinayetlerinin nedeni bu düzendir. Değişmesi de bu düzene karşı vereceğimiz mücadeleyle mümkün olacaktır.

Sorularla kıdem tazminatının fona devri tartışmaları

GİRİŞ

31 Mart yerel seçimlerinin hemen ardından açıklanan yeni ekonomik program sermaye sınıfı ve siyasal iktidarın krizin bütün faturasını sırtımıza bindirmeye ne kadar kararlı olduklarının yeni bir göstergesi oldu. İlan edilen programın en önemli maddesini kıdem tazminatı hakkımızın fona geçiş adı altında gasp edilmesi oluşturuyor.

Kıdem tazminatı hakkımızı gasp etmeye dönük planlamalar, daha önce de gündeme gelmişti. Ancak şimdi hem sermaye hem de iktidar oldukça kararlı görünüyor. Fakat kararlı olmaları gene de biz emekçilerin tepki ve öfkesinden korkmadığı manasına gelmiyor.

Bizlerin tepkisini örselemek için ise her zaman olduğu gibi yalanlara başvuruluyor.

"Mevcut hali ile birçok işçi kıdem tazminatı alamıyor", "Düzenleme bunu ortadan kaldıracak" gibi söylemlerle düzenlemeyi gerekçelendirmeye ve bizlerin yararlanmış gibi göstermeye çalışıyorlar. Birçok işçi arkadaşımızın kıdem tazminatı alamadığı doğrudur. Ama bunun en önemli sebebi patronların bu hakka fiilen el koyması, siyasal iktidarın ve devletin buna göz yumulmasıdır.

Eğer kıdem tazminatının gasp edilmesinin önüne geçilmek isteniyorsa yapılabilecekler zaten bellidir; kıdem tazminatı hakkı devlet garantisi altına alınır, ödemeyen patronlara caydırıcı cezalar getirilir. İflas durumunda işçi alacakları öncelikli olur, kayıt dışı çalışmaya karşı sahiden önlemler alınır. Başta barajlar olmak üzere sendikal örgütlenmenin önündeki engeller kaldırılır, böylece işçinin hakkını savunmak için örgütlü olmasının önü açılır vb.

Bunları sağlayabilmek için fona devir hiç de gerekli değildir. Bazı işçi arkadaşlarımızın inanmaya pek heves gösterdiği fona devrin herkesin kıdem tazminatı alması için yapılan bir düzenleme olduğu yalancı, zehirli yemi yutmamız için oltanın üzerine sürülen bir dirhem baldır.

Sermaye sınıfı ve bu sömürü düzenin uşağı siyasal iktidarlardan işçiler lehine bir düzenleme bekleyen arkadaşlarımız ya çok saftırlar ya da bu düzenin gerçeklerine ısrarla gözlerini kapamak istemektedirler.

Yalın gerçek şudur; hükümet, işçi-

lerin haklarını alamamasını zerre kadar önemsememektedir. Onların derdi işçilik maliyetinin yüksekliğinden, kendi rekabet gücünün sınırlılığında, işe giriş-çıkışlarda bürokratik işlemlerin fazlalığından yakınan patronların isteklerini karşılamaktır. Patronların derdi de bellidir. İş gücü esnekleştirilmeli, onlar istedikleri zaman işçi atıp yerine yenisini alabilmeli, bunun için de kıdem tazminatı tasfiye edilmelidir.

Sınıf hareketinin mevcut geriliğine rağmen siyasal iktidar kendinden öncekiler gibi işçi sınıfının mücadelesinden esasen korkmakta bu yüzden patronların isteklerini hemen bir çırpıda yerine getirememektedir. Fon, bu yolda bir aşama, önemli bir adımdır. Bu adımla birlikte patronların istedikleri gibi işçi çıkarmasının önü açılacak, kıdem gün sayısı düşecek, üstelik patronlar talan etsin diye yeni bir kredi kaynağı yaratılacaktır. Bu düzenlemelerden işçi sınıfı ve emekçilerin lehine olan tek bir şey yoktur. Hükümet ve patronların desteklediği bir düzenlemeden işçilerin çıkarına bir şey beklemek kendi azrailinden medet ummak manasına gelir.

Biz işçilere düşen, bu saldırıya karşı başta genel grev olmak üzere her türlü araç ve yöntemle direnmek, bundan önce 41 defa gündeme gelen bu saldırıyı bir kez daha ne pahasına olursa olsun püskürtmektir. İşçi sınıfının ortak mücadele mevzisi olan birliğimiz bu bakış açısıyla sınıf kardeşlerini bilgilendirmek ve mücadeleye çağırarak için aşağıdaki broşürü hazırlamıştır. Broşürümüzün çoğaltılıp her fabrikada dağıtılması sermaye ve hükümetin saldırısı karşısında işçi kardeşlerimizin bilgilendirilmesini sağlayacak kıdem tazminatının fona devir edilmesine karşı olan mücadeleyi güçlendirecektir.

1- KIDEM TAZMİNATI NEDİR?
Öncelikle bütün arkadaşlarımız şunu bilmelidir ki kıdem tazminatı biz işçilerin patronlar için çalışırken yaşadığımız yıpranmanın karşılığı olarak ödenen bir ücrettir. Tıpkı diğer ücret ve ödenekler gibi bu paranın da kaynağı bizim el koyulan emeğimizdir. Patronların bu parayı kendi ceplerinden çıkıyor gibi sunmaları sadece bir aldatmacadır.

Kıdem tazminatı aynı zamanda mevcut koşullar içinde önemli bir iş güvencesi kaynağıdır. Zaten patronların kaldırılmasını istemelerinin en önemli nedenlerinden biri tazminat baskısından kurtularak rahatça işçi atabilmektir.

Kıdem tazminatı uygulamaları 1. Dünya Savaşı'nın ardından yoğunlaşmaya başlamıştır. Kıdem tazminatının tüm dünyada yaygınlaşması ise 2. Dünya Savaşı'nın ardından gerçekleşmiştir. Bunda 1917 yılında Rusya'da Çarlık rejiminin yıkılmasının ardından bir işçi iktidarı olarak kurulan Sovyetler Birliği'nin dünya kapitalist sisteminde yarattığı korku ve basıncın belirleyici rolü vardır.

2- ÜLKEMİZDE NASIL GÜNDEME GELMİŞTİR VE NE ZAMANDAN BERİ UYGULANMAKTADIR?

Türkiye'de kıdem tazminatı hakkı, ilk olarak 1936 yılında kabul edilen ve 1937 yılında yürürlüğe giren ilk iş kanunu olan 3008 Sayılı Kanun'da yer aldı. Bu kanunda kıdem tazminatı hakkı, 5 senelik çalışmanın karşılığında 15 günlük ücret olarak belirlendi. 1950, 1952, 1967, 1971, 1975 yıllarında yapılan düzenlemeler ile kıdem tazminatı hakkında değişikliklere gidildi. Bu düzenlemeler ise genel olarak işçilerin hak arama mücadelelerinin bir sonucu olarak kıdem tazminatı hakkının daha geliştirilmesi sonucunu doğurdu. 12 Eylül askeri darbesinin ardından diğer işçi haklarında olduğu gibi bu hakkımızda da bazı kısıtlamalara gidilmiş, hemen hemen her siyasal iktidar sermaye sınıfının ihtiyaçları doğrultusunda bu hakkımızı tırpanlamak istemiştir.

3- AVRUPA VE DİĞER ÜLKELERDE KIDEM TAZMİNATI UYGULAMASI VAR MIDIR?

Dünya Bankası tarafından yayınlanan bir araştırmaya göre halen 183 ülkenin 152'sinde zorunlu, 18'inde yarı zorunlu (toplu sözleşmeler yoluyla) kıdem tazminatı uygulaması varken, sadece 13 ülkede kıdem tazminatı uygulamasına rastlanmamaktadır. Yani sermaye

ve siyasal iktidar bu konuda yalan söylemektedir. Üstelik bu yalancı beylerin örnek verdiği ülkelerin çoğunda her şeye rağmen sosyal güvenlik ve iş güvencesi uygulamaları Türkiye'den çok daha iyi durumdadır. Ama Avrupa ve Amerika da kıdem tazminatının oradaki patronlarında hedefinde olduğu açıktır. Dünya kapitalizminin yaşadığı kriz oralarda sosyal devlet uygulamalarının sonunu getirmiş durumdadır. İşçi sınıfı ve emekçilerin kazanılmış hakları bu ülkelerde de sermayenin hedefindedir.

4- MEVCUT YASA BİZLERİN HAKLARINI KORUMAK İÇİN YETERLİ MİDİR?

Diğer bütün haklarımız gibi bu sömürü düzeni altında kıdem tazminatı hakkımızın da yetersiz olduğu, ayrıca önemli sınırlamalara tabi olduğu açıktır. Ancak işçi sınıfı mücadelesinin geri olduğu bugünkü koşullarda siyasal iktidarın haklarımızı genişletecek bir düzenleme yapacağını düşünmek büyük bir saflık olur. Zira kapitalizm koşullarında işçiler ancak mücadele ederek yeni haklar alabilirler. Böyle büyük bir saldırı ile karşı karşıya iken yapmamız gereken önce saldırının püskürtülmesi için büyük bir kararlılık göstermek, ancak bunu yaptığımız koşullarda daha ileri talepleri gündeme getirmenin bir anlamı olacağını bilmektir.

5- ŞU HALİYLE KIDEM TAZMİNATI HAKKININ KULLANIMI NASILDIR?

Kıdem tazminatı hakkına 4857 sayılı İş Kanunu'na tabi olarak çalışanlar sahiptir. Ayrıca 854 Sayılı Deniz İş Kanunu ile gemi adamları, 5953 sayılı Basın İş Kanunu ile basın mesleğinde çalışanlar da bu haktan faydalanmaktadır. Bağ-Kur'lular ve memurların kıdem tazminatı hakkı yoktur.

İşçi,

* Aynı iş yerinde bir yılı doldurduğunda

* İş sözleşmesinin feshinin, İş Kanunu'nun 25. Maddesine göre (işçinin "kuruşurulu davranışlarını" düzenleyen madde) olmadığı durumda,

* Emekliliği hak ettiğinde

* Erkek işçinin askerlik nedeniyle işten ayrılması durumunda,

* Kadın işçinin evlilik nedeniyle 1 yıl içinde işten ayrılması durumunda,

* İşçinin çalışma koşullarında patrondan kaynaklı "esaslı değişiklik" meydana gelmesine nedeniyle kendi isteği ile işten ayrılması durumunda,

* Sigorta girişi 8 Eylül 1999 tarihinden önce olan işçiler için 15 yıl sigortalılık süresini ve 3600 prim gün sayısı doldurduğunda

* İş akdi devam eden işçinin vefatı durumunda(hak sahibi yakınları) kıdem

tazminatı alabilmektedir.

Kıdem tazminatı her yıl için 30 günlük giydirilmiş brüt ücret üzerinden hesaplanır.

6- KIDEM TAZMİNATININ FONA DEVRİ KESİN MİDİR? YAPILACAK DÜZENLEMENİN AYRINTILARI BELLİ OLMUŞ DURUMDA MIDIR?

Henüz tüm ayrıntıları belli olmasa da hükümetin fona geçiş konusunda kararlı olduğu açıktır. Seçimlerin hemen ardından Berat Albayrak'ın yaptığı açıklamalar ve daha önce gündeme getirilen tasarılar ve şimdi devam eden tartışmalarda tarafların beyanları düzenlemelerin içeriği konusunda önemli bilgiler vermektedir.

Kıdem tazminatı fonunun kurulacağı ve fonun yenilenecek, zorunlu bireysel emeklilik sistemiyle entegre edileceği ilan edilmiş durumdadır. Buna göre kıdem primleri bir fonda toplanacaktır. İşçi işten çıktığında kıdem tazminatı alamayacaktır. Bunun yerine 10 ya da 15 yıllık çalışma sürecinin ardından kıdemini toplu alacaktır. Yansıyan en önemli tartışma patronların kıdem gün sayısının kesin olarak düşürülmesi isteğidir. Hükümetin bu isteğe sıcak yaklaştığı bilinmektedir.

Ayrıca kıdem tazminatı fonu gelirleri, işveren tarafından yatırılacak olan primlerden oluşmaya devam edecektir.

Prim oranları belirlenirken işverenin mevcut kıdem tazminatı yükü artırılmayacaktır. Yayınlanan çeşitli tasarıların prim oranı için brüt ücretin yüzde 3'ü ya da 4'ü rakamları telaffuz edilmiştir.

7- FONDA DEVİR KIDEM HAKKIMIZI NASIL ETKİLEYECEKTİR?

A) Kıdem iş güvencesi olmaktan çıkacak, işten atmalar kolaylaşacaktır.

Patronlar çalışma yaşamında esneklik adı altında istedikleri zaman işçi çıkarıp istedikleri zaman geri almak istemekte-

dirler. Fona geçişte asıl gaye kıdem tazminatı yükünü azaltmak, böylece daha kolay işçi çıkarabilmektir. Fon sisteminde kıdem tazminatı işten çıkarma halinde ödenen bir hak olmaktan çıkacağı için işten atmalar daha kolay olacaktır.

B) Kıdem tazminatı işçinin kara gün dostu olmaktan çıkarılacak.

Kıdem tazminatının ilk gündeme geliş mantığında işçinin yeni bir iş buluncaya kadar geçinebilmesi vardı. İşsizlik ödeneğinin hem miktar hem süre bakımından düşük olduğu Türkiye'de işinden olan işçinin halen de can simididir kıdem tazminatı. Biriken borçlar bu parayla ödenir. İş buluncaya kadar bu parayla geçinilir vb.

Ancak fon sisteminde işten çıkarılan ya da ayrılan işçi, asgari süreyi henüz doldurmuşsa, fondaki parasını alamayacaktır. Aynı şekilde fona geçişle birlikte askere giden erkek işçinin ve evlenen kadının işçinin bu durumlarda kıdem tazminatını alabilmesi mümkün olmayacaktır. Askerlik ve çeyiz parası güvencesi böylelikle kalkacaktır.

C) Fona geçiş hak gasplarının yaygınlaşmasının önünü açacaktır.

Bugün patronun haksız uygulamaları ve ücret gecikmeleri nedeniyle işçilerin haklı fesih hakkı vardır. Ve bu koşullarda işçi kıdem tazminatına hak kazanmaktadır. Fona geçiş ile birlikte patronların üzerindeki kıdem tazminatı ödeme baskısı kalkacağı için hak gaspları yaygınlaşacaktır.

D) Son ücretten hesaplanmayacağı için tazminat miktarı düşecektir.

Yapılan tartışmalara bakılırsa kıdem tazminatının son, giydirilmiş, brüt ücretten hesaplanmasına son verilecek, bunun yerine ortalama ücret esas alınmaya başlanacaktır. Bu da kıdem tazminatı miktarının üçte bir, hatta yarı miktarda düşmesi demektir.

E) Kıdem tazminatının 30 günün sayısını düşürülecek; yemek, servis gibi parasal olmayan ödemeler kıdem hesap-

lamasından çıkarılacaktır.

Kıdem tazminatı her 1 yıllık kıdem için 30 günlük ücret üzerinden hesaplanır. Patronlar bu kurala şiddetle karşı çıkmakta, 30 günün düşürülmesini (örneğin en az 14 güne düşürülmesini) talep etmektedir. Fon sisteminde nasıl bir kural getirileceğini henüz bilmiyoruz ama 30 günün aşağı çekilmesi büyük bir olasılık. Bu durumda kıdem tazminatı bir darbe daha yiyecek, iyice küçülebilecektir. Aynı şekilde yemek, servis, aile yardımı gibi parasal olmayan ek ödemelerin kıdem hesaplamasının dışına çıkarılacak olması da hak kaybına yol açacaktır.

GENEL GREV GENEL DİRENİŞ!

İçinden geçtiğimiz ekonomik kriz her geçen gün biraz daha derinleşirken sermaye ve hükümet krizin bütün faturasını sırtımıza yüklemeye çalışıyor. Kıdem tazminatının gaspına dönük çabalar bu büyük programın bir parçasıdır.

- Çalışma ve yaşam koşullarımızın her geçen gün biraz daha kötüleştiği, ücretlerimiz düşerken hayat pahalılığının sürekli arttığı, işsizliğin çığ gibi büyüdüğü bugünkü şartlarda, kıdem tazminatının gaspına karşı mücadele etmek hepimizin görevidir.

- Yasa taslağı dönüşüp hızla çıktıktan sonra birçok şey için geç kalınmış olacaktır. Bizler bugünden, başta fabrikalarımızdaki işçi arkadaşlarımız olmak üzere bulduğumuz her alanda emekçilere, bu saldırıyla hedeflenenin ne olduğunu anlatmalı, tüm işçi arkadaşlarımızı mücadeleye çağırmalıyız.

- Umutsuzluğa, kayıtsızlığa, mücadeleye kaçınklığına izin vermemeliyiz.

- Söz konusu olanın yalnız bizim değil, çocuklarımızın da geleceği olduğunu herkese anlatmalıyız.

- "Kıdem tazminatı genel grev sebebi" diye ilan edenler başta olmak üzere bütün sendikaları derhal genel grev hazırlıklarına başlanması için zorlamalıyız.

- Sendikal bürokrasinin öfke ve tepkiyi etkisizleştirme manevralarına ve hava boşaltma çabalarına karşı uyanık olmalıyız.

- Genel grevin hemen ilan edilmesini istemeliyiz.

- Fabrikalarda, işyerlerinde, sanayi havzalarında yan yana gelmeli, komiteler oluşturmalı, birlikler kurmalı, eylemler, etkinlikler, söyleşiler, forumlar, kurultaylar düzenlemeli, fabrika fabrika sektör sektör örgütlenip sermayenin karşısına dikilmeliyiz.

Ve hep birlikte haykırmalıyız;

Krizin faturasını ödemeyeceğiz!

Kıdem tazminatımızı gasp ettirmeyeceğiz!

(Ege İşçi Birliği tarafından hazırlanan broşür metni...)

Yaklaşan MESS Grup TİS'lerine tarihsel bir pencereden bakmak

R. U. Kursun

Metal iş kolunda MESS Grup Toplu İş Sözleşmeleri süreci yaklaşıyor. 130 bin metal işçisini kapsayan bu süreci işçi sınıfı adına kazanımla geçirebilmek, sınıf mücadelesinin deneyimlerinden yararlanabilmeyi, dersler çıkartabilmeyi ve tarihsel bir bakış açısıyla bakabilmeyi gerektiriyor.

Geçtiğimiz haftalarda 15-16 Haziran 1970 Büyük İşçi Direnişi'nin 49. yıldönümünü geride bıraktık. 15-16 Haziran Türkiye işçi sınıfı adına büyük bir deneyim ve aşılması bekleyen bir çıta olarak karşımızda duruyor. Başta metal işçileri olmak üzere petrokimya ve maden işçilerinin lokomotif olduğu direniş yer yer Metal Fırtına ile de kıyaslanmaktadır.

Peki, yaklaşan TİS süreci için 15-16 Haziran Büyük İşçi Direnişi bize ne gösteriyor?

1960'larda yükselen sınıf mücadelesi işbirlikçi sendikal anlayışı aşmaya yönelik ilk adımları da beraberinde getiriyordu. '61 Saraçhane Mitingi, '63 Kavel Kablo Direnişi, '64 Bereç, 1965 Kozlu Direnişi, 1966 Paşabahçe Grevi ile sınıf mücadelesi yasal sınırları da işbirlikçi sendikal anlayışı da aşıyordu. Fiili-meşru mücadele hattı öne çıkıyor, işçi sınıfı inisiyatifi eline alıyordu. Sınıf mücadelesi önünde bir engele dönüşen Türk-İş bürokrasisinin açık ihaneti öncü işçilerin rahatsızlığını arttırıyordu. Bu sürecin bir aşamasında, 1967'de DİSK kuruldu.

Mesele yeni bir konfederasyonun kurulması değil, işçi sınıfının, militan bir çizgide mücadele hattı ortaya koyması ve inisiyatifi eline almasıydı. Bunun önüne geçilmeliydi. Hazırlanan yasa teklifinde, "Bir işçi sendikasının Türkiye çapında faaliyet gösterebilmesi için o işkolundaki toplam işçi sayısının üçte birini üye kaydetmiş olması gerekir" deniliyordu. Yasa DİSK'i toplu sözleşme yapamaz hale getirerek, fiilen önünü tıkamayı hedefliyordu.

Yasa teklifinde CHP ve AP ortak tutumla destekçi olmuşlardı. 11 Haziran 1970'te mecliste konuşma yapan CHP Milletvekili Hayrettin Uysal şunları söylüyordu: "Bugün sendikalarımız, özellikle sendikaların en yüksek kuruluşu olan Türk-İş'in eylemleri, demokrasimiz için büyük güvence olan bir örgüt niteliği ile faaliyetlerine devam etmektedirler. 274

sayılı kanunda öngörülen değişiklikleri şahsım adına tasvip ediyorum. Bu tasarıya olumlu oy vereceğiz." AP adına konuşan Hasan Türkay ise "Bu kanun 7-8 kişinin bir araya gelip geçekonda sendikalar kurmasına set çektiği için önemlidir. Sendika enflasyonuna son verecektir. Türkiye'de işgal, tahrip gibi hareketleri benimseyen sendikacılar vardır. Bunları tasvip etmiyoruz" diyordu.

İhanetçi sendikal anlayış ve düzen partilerinin ortaklaştığı yasa teklifi, DİSK'ten öteye, gelişen sınıf mücadelesinin önüne set çekmeyi hedefliyordu.

14 Haziran günü işçi temsilcilerinin ve sendika yöneticilerinin katıldığı toplantıda direniş kararı alındı. Karar, 15 Haziran 1970 Pazartesi günü fabrika komiteleri üzerinden uygulanmaya başlandı. İstanbul ve Kocaeli'de fabrikalarda üretim durdurularak kent merkezlerine doğru yürüyüşe geçildi. 113 fabrikada üretim dururken, 70 bin işçi eyleme katılmıştı. İşçiler gözaltına alınan işçi arkadaşlarını karakoldan çıkartacak, kent meydanlarını zapt edecek, Ankara asfaltını saatlerce trafiğe kapatacak güçte olduklarını gösterdiler. Türk-İş'e bağlı fabrikalardan da eyleme katılan işçilerin olması sendika ayrımı gözetmeksizin mücadelenin ortaklaştırılması açısından oldukça anlamlıydı.

Direnişin ikinci günü, ilk gününü her yönüyle gölgede bırakır. 150 bin işçinin katıldığı ikinci gün, polis ve asker barikatlar kurarak, işçilerin fabrikalardan çıkmasını, yürüyüş yapmalarını engelle-

meye çalıştı. Kurulan onlarca barikat sert çatışmalarla aşıldı. Kadıköy'de yaşanan çatışmalarda 3 işçi, 1 polis, bir de esnaf hayatını kaybetti.

İşçi sınıfı bir kez ayağa kalkmıştır ve oturmaya da niyeti yoktur. Hükümet DİSK bürokratları ile görüşür ve ardından Kemal Türkler, TRT radyosunda işçileri sükûnete ve fabrikalarına dönmeye çağırarak bir konuşma yapar. Bu tutumuyla DİSK bürokrasisi gelişen sınıf hareketinin önünü kesmek için önemli bir hamle yapmıştır.

İstanbul ve Kocaeli'de sıkıyönetim ilan edilerek ev ve sendika baskınları ile yüzlerce işçi gözaltına alınır. Ancak onlarca fabrikada direniş iş durdurma ve iş yavaşlatma şeklinde bir süre daha devam eder.

Bu arada pek çok sermayedar "devrim olacak" korkusuyla İstanbul'u terk eder.

Büyük direnişin bugüne derslerine gelince...

- Yaklaşan TİS süreci öncesi metal işçileri için çıkartılması gereken en önemli ders, sendikal bürokrasinin ihanetçi ve işbirlikçi tutumuna karşı inisiyatifin işçiler tarafından ele alınması gerektiğidir. 1970'te olduğu gibi Türk-İş'in açık ihanetine karşı da DİSK'in direnişin önüne geçip, işçileri fabrikalarına döndüren tutumuna karşı da işçi sınıfı uyanık olmalı, taban inisiyatifiyle hareket etmelidir.

Metal Fırtına da sendikal ihanete karşı yakılmış bir kıvılcımdır. Yıllardır sırtımızdan beslenenlerin saltanatlarını sarsan metal işçileri onu yıkmasını başla-

racaktır.

- Sınıf mücadelesi sadece TİS'lerden ibaret değildir. Metal işçileri bunun bilinciyle davranmalıdır. Elbette, TİS süreçleri mücadelenin yoğunlaştığı dönemlerdir. Ancak sınıf mücadelesini sadece TİS süreçlerinden ibaret görmek bir sınıf olarak baştan kaybetmek anlamına gelmektedir. TİS'ler de buna dahildir. Sermaye saldırılarını aralıksız sürdürmekte, gerek tek tek fabrikalarda gerekse de ülke çapında kazanılmış haklarımıza göz dikmektedir.

- Yakın dönem TİS süreçlerinde ekonomik talepler öne çıkmaktadır. İçinde bulunduğumuz kriz ve sefalet koşullarında bunun anlaşılır bir yanı bulunmaktadır. Ancak, taleplerimizi bunlarla sınırlandırmak, örgütlülüğümüze, söz-yetki-karar hakkımıza yönelik saldırıları görmezden gelmek, ekonomik taleplere sıkışan bir bakışla hareket etmek bizlere kaybettirir.

- Sermaye sıkıştığında bir dizi ekonomik talebimizi karşılayabilir. Metal Fırtına'da delinmez dedikleri sözleşmeyi deldiğimiz gibi... Ya da metal işçilerinin ayağa kalkması korkularından kesenin ağzını zaman zaman açmak zorunda kaldıkları gibi... Ancak bütün bunları saltanatlarını sarsmadan, işçi sınıfına fabrikalarda söz hakkı vermeden yapmaktadırlar. İşçi sınıfının örgütlü bir güç olarak karşılıklarını 15-16 Haziran'da ve sonrasında yüzlerce işçiyi tutuklamalarından, işten çıkartmalarından biliyoruz. Metal Fırtına sürecinde MİB'lilere yönelik operasyon da ardından binlerce metal işçisinin işten atılması da sermayenin tutumunda bir

değişiklik olmadığının göstergesidir.

- Sermaye devleti, meclisi, hükümeti, düzen partileri hepsi sermayenin hizmetindedir. 15-16 Haziran bunu en açık şekilde göstermektedir. Meclisten çıkartılan yasalar, düzen partilerinin işçi sınıfına karşı ortak tutum alması, polisi-askeriyle işçi eylemlerine saldırımları, barikatlar kurmaları, öncü-devrimci işçilerin tutuklanmaları vb. bunun en somut göstergeleridir.

- Sermaye devleti, partileri, polisi, yargısı bunu elbette ki gerçek niyetlerini gizleyerek yapmaktadır. Öncü işçileri "terörist" ilan ederek, "milli güvenliği" öne sürerek, "dış mihrakların oyunları" diyerek, işçilerin haklı mücadelesini engellemeye çalışmaktadırlar.

- MESS Grup TİS süreçleri işçi sınıfına boyun eğdirmenin aracı olarak görülmektedir. Sermaye, sınıf mücadelesinden kendine göre dersler çıkarmaktadır. Metal işçilerinin, işçi sınıfı içerisindeki rolünün ve gücünün farkındadır. Özellikle metal sermayedarlarının örgütlü gücü olan MESS üzerinden birçok saldırıyı devreye sokarak, metal işçilerine boyun eğdirdiği koşullarda işçi sınıfına da boyun eğdirebileceğini düşünmektedir. Bunu yaparken de işbirlikçi ihanetçi sendikal anlayış imdatlarına yetişmekte, metal işçilerine örgütsüzlük dayatılmaktadır.

- Fabrika komiteleri sınıf mücadelesine yön verecek, işçilerin inisiyatifini açığa çıkartacak, işçileri özneleştirerek ve bizleri kazanıma götürecektir temel önemdeki araçlardır. Kendi geleceğimiz ve mücadelemiz üzerine kararı birkaç kişinin iki dudağının arasına bırakmamak, ihanete izin vermemek için komiteler kurmak ve bütün fabrikanın taban inisiyatifini oluşturmak ertelenemez bir sorumluluktur. Metal Fırtına sürecinde bu sorumluluk süreç içerisinde karşılanmaya çalışıldı. Bir de çok daha öncesinde mücadeleye yön verecek hazırlıkların yapılmış olduğunu düşünelim. Bunun sunacağı olanakları, Fabrikalar Arası Kurulu'nun çok daha sağlam ve hazırlıklı olduğunu düşünelim. Metal Fırtına'yı çok daha ileriye taşıyacağımız çok açık değil mi?

- 15-16 Haziran Büyük İşçi Direnişi halen aşılmayı bekliyor diyoruz. Onu aşacak olan bugünün işçi sınıfıdır. Bu, sınıfın tarihsel sorumluluğunun bilincine varmaktır. Bu bakışla TİS sürecine müdahale edemezsek, öncü metal işçileri bu tarihsel sorumlulukla davranamazsa zaten kaybetmiş sayılırız. TİS'te altına imza atılan rakamlar günü kurtarmaktan başka bir şey ifade etmeyecektir. Önemli olan metal işçilerinin bilinç ve örgütlülük düzeyindeki gelişimdir. Bunu sağladığımız koşullarda rakamlar zaten günü kurtarmanın ötesine geçecektir.

TÜPRAŞ'ta TİS süreci...

"Müzakere bitti, mücadeleye devam!"

Kırıkkale, Kocaeli, İzmir ve Batman rafinerilerinde toplam 4 bin 300 TÜPRAŞ işçisini ilgilendiren toplu iş sözleşmesi süreci devam ediyor. 21 Haziran'da Petrol-İş ve TÜPRAŞ yönetiminin bir araya geldiği görüşmede patron tarafının işçinin kazanılmış haklarının birinden vazgeçilmesi yönündeki dayatmalarına karşı, taleplerden geri adım atılmadı.

Görüşmenin ardından Kocaeli rafineri önünde tüm şube yöneticileri ve orada bulunan merkez yöneticilerin açıklamalarında "Tarih almadık, tarih yazacağız" sloganı eşliğinde, sermayedarla görüşme tarihi alınmadığı ve bu noktadan sonra mücadelenin büyütüleceği duyuruldu.

KADERİMİZİ YÜKSEK HAKEM KURULU'NUN İNSAFINA TERK ETMEYELİM!

12 Eylül artığı, sermaye uşağı Yüksek Hakem Kurulu'nda olan sözleşme süre-

cinde TÜPRAŞ işçilerinin güçlü bir eylemli hatta ve dayanışmaya ihtiyacı var. Aksi halde temsil ettiği sınıfa hizmet etmesinden kuşku duyulmayan YHK, işçiler lehine karar almayacağı gibi, PETKİM TİS sürecinden de hatırlayabileceğimiz üzere kapitalistin elinde sopa olmaya da devam edecektir.

GÜCÜMÜZ ÜRETİMDE, GÜCÜMÜZ DAYANIŞMADA!

TÜPRAŞ sermayedarının dayattığı 3 yıllık sözleşme süresi, vardiya sisteminin değiştirilmesi, mazeret izinlerinin azaltılması ve bunlara bağlı olarak düşük zam teklifine karşı TÜPRAŞ işçileri taleplerinden geri adım atmadı. Bu noktada şirketin dayatmacı tutumunu püskürtmek, YHK sopasını sırtında kırmak ve işçi sınıfının gücünü açığa çıkararak kararlı olduğunu göstermek için, "grev yasağı" engeline takılmaktan vazgeçip, fiili meşru mücadele anlayışı

ile hareket etmeliyiz. İzmir, Kocaeli, Kırıkkale ve Batman rafinerilerinde aynı anda fabrikalara kapanmak, geçmiş deneyimlerden bilindiği gibi, etkili bir eylem olacaktır.

Fabrikaya kapanmadan önce tüm işçi sınıfını TÜPRAŞ işçilerinin mücadelesinin bir parçası yapmak, dayanışmayı örgütlemek ve emekçilerin desteğini almak için fabrikaların bulunduğu kent meydanlarında mitingler örgütleyelim. Sınıf dayanışmasını büyüterek kapanma eylemini güçlendirelim.

TÜPRAŞ işçisi kaderini kendi eline almalı, sermayedarın dayatmalarına da Yüksek Hakem Kurulu'nun insafına da terk etmemelidir! Başta petrokimya işçileri olmak üzere tüm işçi ve emekçiler, TÜPRAŞ işçileriyle dayanışmayı yükselterek, örgütlü davranan sermaye sınıfına karşı sınıf tutumuyla karşılık vermelidir!

PETROKİMYA İŞÇİLERİ BİRLİĞİ

TÜPRAŞ işçilerinden Koç Holding önünde protesto

26 Haziran'da Kırıkkale, Kocaeli, Batman ve İzmir rafinerilerinden gelen Tüpraş işçileri İstanbul Altunizade'deki Koç Holding önünde TİS süreci dayatmalarını protesto etti. Yüzlerce Tüpraş işçisi bir araya gelerek, açıklamaya sloganlar atarak başladı. İlk sözü Petrol-İş Genel Başkanı Ali Ufuk Yaşar aldı. Yaşar kazanılmış haklardan ödün verilmeyeceğini belirterek "Hep beraber bu masadan kalkarsak iş barışını sağlayabiliriz. İş barışını sağlayamazsak yarın kim 4300

Tüpraş işçisinin aidiyetine, verimliliğine garanti verebilir" dedi.

"Artık yeter, sözün bittiği yerdeyiz" pankartının taşındığı eylemde basın açıklamasını genel örgütlenme ve eğitim sekreteri Mustafa Mesut Tetik okudu. Açıklamada "İşverenin 3 maddede dayatmaya dönüşen taleplerinin devam ettiğini görmekteyiz. 3 yıllık sözleşme, vardiya sisteminde değişiklik ve mazeret izinleri hususunda Petrol-İş Sendikası olarak duruşumuz bellidir" denildi. Bu

konularla ilgili hiçbir dayatmanın kabul edilmediği, sendikanın tehdit altında kalmayacağı belirtilirken, kazanımların pazarlık konusu yapılmayacağına altı çizildi. Üç başlığın yanında müzakere edilmeyi bekleyen yalnızca ücret zammı ve sosyal haklar konusunun bulunduğu aktarıldı. Açıklama "Gelin Tüpraş'ta işyeri kültürü ve geleneklerine uygun biçimde toplu sözleşmeyi araya başka bir irade sokmadan müzakere yoluyla bitirelim" denilerek bitirildi.

İstanbul seçim

1- Dinci-faşist iktidarın İstanbul seçimlerini ikinci kez kaybetmesi neredeyse genel bir beklentiydi. Beklenmeyense bunun ezici düzeyde bir oy farkıyla gerçekleşmesi oldu. Tayyip Erdoğan görülmemiş bir keyfilikle iptal ettirdiği İstanbul seçimlerinde şansını ikinci bir kez denemek istemişti. Sonuç kendisi için ikinci bir yenilginin ötesinde gerçek bir siyasal hezimet oldu. Üstelik salt bir kent belediyesi seçimleri sınırlarında değil fakat ülke düzeyinde. Partimizin açıklaması bunu önden önemle vurgulamıştı: *“Artık söz konusu olan basitçe bir büyük şehir belediye başkanlığı seçimi değildir. Bu İstanbul gibi dev bir metropol olsa bile. İstanbul belediye başkanlığı seçimi üzerinden yaşanacak olan, ülke çapında bir siyasal boy ölçüşmedir.”* Dinci-faşist iktidarın İstanbul seçimleri üzerinden aldığı politik-moral darbenin gerçek ölçeği budur.

2- Partimizin seçimi önceleyen değerlendirmesinin ikinci önemli tespiti, bu boy ölçüşmenin gerçek taraflarına ilişkindi: *“Bunun görünürdeki tarafları dinci-faşist iktidar bloku ile düzen muhalefettir. Fakat gerçekte iktidar karşısındaki asıl tarafı, yaratılan boşucu siyasal-toplumsal atmosfer altında bunalan en farklı türden toplum kesimlerdir. Düzen muhalefetine bugünkü özgüveni kazandıran ve ifade uygunsu onu arkadan itekleyen, tam da gündün güne büyüyen bu toplumsal hoşnutsuzluktur.”*

Dinci-faşist iktidarın uğradığı hezimetin gerçek kaynağı budur. Yenilenen İstanbul seçimlerinin baskın özelliği, kime oy verileceği değil fakat kime karşı oy verileceği idi. En farklı türden toplumsal kesimleri, en bağdaşmaz türden siyasal eği-

limleri seçim sandığındaki ortak tercihte buluşturan bu oldu. Dinci-faşist iktidar bloku ile düzen muhalefeti arasındaki oy dengesini alt-üst eden gerçek etken olarak Kürt seçmenlerin tutumu da buna tanıklık etmektedir.

3- İstanbul seçimlerini yenilemek dinci-faşist iktidar için adeta bir zorunluluktur. Sorun Türkiye'nin en büyük metropolünün devasa rant kaynaklarını elde tutmanın ötesindeydi. 31 Mart seçimlerinde alınan politik ve moral darbeyi dengelemenin, tek adam rejimine yöne-

lıdır. Fakat bu onun için bir tercihten çok bir zorunluluktur. Seçimi keyfi bir biçimde iptal etmesi gücünün değil gerçekte zayıflığının bir göstergesidir. Amacı yenilenecek seçimi kazanarak bu zayıflığı bir ölçüde olsun dengelemektir. Bunu başarırsa bu onu bir dönem için rahatlatacak, içindeki çatlakları bir süre için geri plana itecektir. İstanbul seçimlerinin İstanbul'dan öte kazandığı siyasal mahiyet ve önem aynı gelmektedir.”

(TKİP'nin İstanbul seçimlerine ilişkin 8 Mayıs 2019 tarihli açıklamasından...)

lik sorgulamaları dizginlemenin ve nihayet iç çözölmeyi engellemenin bir olanacağı olarak bakılıyordu buna. Bu büyük bir hesaptı, fakat aynı ölçüde de büyük bir kumar... Bu kumar, üstelik beklenmedik düzeyde bir ezici yenilgi ile, sonuçta kaybedildi. Bu, zaten çok yönlü bir iç ve dış sorunların, bunların oluşturduğu birleşik krizin ağırlığı altında bunalan dinci-faşist iktidarın artık kendi bünyesinde de bir kriz demektir.

Düzen muhalefetinden farklı olarak seçimler, AKP için olağan bir parlamenter işlem değil, fakat bir siyasal meşruyet sağlama aracıydı. AKP her türden keyfi ve kirliliği meşru ve mazur göstermek için bu aracı uzun yıllar boyunca başarıyla kullandı. Ama artık bunun sonuna gelmiş görünüyor. Bu olanığı kullanabilmek sürecini bir parça daha uzatabilmesi, bir yandan kendi bünyesindeki çatlakları dizginlemesine ve öte yandan muhalefet blokunda onarılamaz çatlaklar yaratabilmesine bağlıdır. Bugün için her ikisi de kolay görünmemektedir.

4- Bu dinci-faşist iktidarın sonunun geldiği değil, fakat karmaşık bir seyir izleyecek olan düşüş sürecinin başladığı

anlamına gelir. Aldığı henüz yalnızca sersemletici sınırlarda bir darbe, hızını bir parça sınırlayan türden bir çelmedir. O hâlâ da fazlasıyla güçlüdür ve çok yönlü imkanlara sahiptir. Ve en büyük imkanı da bizzat düzen muhalefetinin uzlaşmaya fazlasıyla yatkın tutumudur. Nitekim düzen muhalefeti elde ettiği seçim başarısını yeni bir hamleye çevirmeye hiç de niyetli olmadığını şimdiden ortaya koymuştur. Her ne kadar gelişmeler ilerde onu bu yönlü girişimlere zorlayacak gibi görünse de. Öte yandan düzen muhalefeti, düzen payına “gerçekçi” bir tutumla ve TÜSİAD burjuvazisiyle uyum halinde, Tayyip Erdoğan'ı belli sınırlara dönme-ye ikna etmek, en fazlasından ölçülü biçimde buna zorlamak çizgisindedir. Uzlaşmaya dayalı tutumuyla dinci-faşist blokun tuzağına ya da yedeğine düşmeye de fazlasıyla yatkındır. 31 Mart seçimlerini izleyen “Türkiye İttifakı” söylemine anında teşne olması bunun göstergesidir. Oysa “eski” Türkiye'nin “milli mutabakat” çizgisinin günümüze uyarlanmış bu versiyonu, işçi sınıfına, emekçilere ve mazlum Kürt halkına karşı tüm düzen güçlerinin birleşik cephesi demektir

“Bizzat Tayyip Erdoğan'ın dayatmasıyla keyfi bir biçimde yenilenecek olan İstanbul seçimlerini bir kez daha kaybetmek, dinci-faşist iktidar için bu kez gerçekten sonun başlangıcı olacaktır. İliklerine kadar çürümüş, meşruyet kaynağı olarak kullandığı dayanakları hızla kaybeden, başta ekonomik kriz olmak üzere içeride ve dışarda sayısız sorunun ağırlığı altında bunalan, kendi bünyesindeki çatlakları artık gizleyemez hale gelen AKP, İstanbul gibi bir kentte muhtemel bir ikinci yenilgiyi göze alarak gerçekte bir kumar oyna-

leri ve sonrası

ve düzen muhalefetine kendisine umut bağlamış yığınlara en büyük ihaneti anlamına gelecektir.

5- İstanbul seçimlerinin en dolaysız sonuçlarından biri, ABD-AB emperyalizmi ile TÜSİAD burjuvazisini bizzat Ekrem İmamoğlu şahsında nihayet bir "alternatif"e kavuşturmuş olmasıdır. Bu onlar payına son 7-8 yılın (AKP'nin "sınırlar"ı aşığı dönemin!) önemli bir sorunu. İstanbul seçimlerine gösterdikleri özel ilgi ve sonuçları karşısında gösterdikleri kontrollü heyecan gösteriyor ki artık "alternatif"lerini bulmuş durumdadır. Ekrem İmamoğlu'nu mümkün mertebe arkalayarak ve sürekli bir biçimde parlatarak, bu yolla kısa dönemli olarak Tayyip Erdoğan'ı terbiye etmeye ve ileriki bir evrede ise onunla değiştirmeye çalışacaklardır. Daha şimdiden açığa çıkmış bir dizi belirti, gerek CHP'nin gerekse bizzat Ekrem İmamoğlu'nun da bu misyona kendilerini hazırladığıdır.

6- Dinci-faşist iktidarın İstanbul seçimleri üzerinden aldığı politik ve moral darbe, tersinden toplumun ilerici katmanları ve Kürt halkı için önemli bir moral güç kaynağı olmuştur. İfade uygunsu bu kesimler bunaltıcı bir dönemin ardından bir an için soluklanma, bir nebze olsun ruhsal rahatlatma imkanı bulmuş-

lardır. Fakat şu an için hemen hemen yalnızca bu kadar! Mücadeleye yönelmeye kolaylaştıracak bir psikolojik rahatlatma dışında bu gelişmenin işçiler ve emekçiler için herhangi bir dolaysız sonucu bugün için yoktur. Bundan ötesi, işçilerin ve emekçilerin, ilerici-devrimci güçlerin, genel olarak toplumsal muhalefetin bu gelişmeyi kendi amaç ve hedefleri doğrultusunda nasıl ve denli kullanabileceklerine bağlıdır.

7- Burada ise en büyük tehlike ve tuzak, CHP eksensiz düzen muhalefetine bağlanacak umutlardır. İstanbul seçimlerinde adeta CHP sol kanadı gibi Ekrem İmamoğlu için çalışan reformist solun büyük bölümü kendini bu kapana şimdiden sokmuş durumdadır. Ekrem İmamoğlu'nun seçim başarısını kendi "zafer"leri olarak kutlamaktan bunu İstanbul'da "haramilerin saltanatını yıkmak" olarak sunmaya kadar varan söylem ve yaklaşımlar, solun bu kesiminin düştüğü durumu göstermektedir. Reformist solun öteki bir kesimi ise kendini bu acınası tutumdan tutarlı laiklik ve "İslamcı" Ekrem İmamoğlu söylemiyle ayırabilmektedir.

8- Son yıllarda seçimler, son olarak da yenilenen İstanbul belediye başkanlığı seçimi, dinci-faşist iktidarın yarattığı cendereden bunalmış en farklı toplum-

sal kesimleri adeta kendiliğinden bir biçimde seçim sandığındaki ortak tutumlarda buluşturdu. 31 Mart seçimlerinden birçok büyük şehir belediyesinin ve son olarak da şaşaalı bir başarıyla İstanbul büyük şehir belediyesinin "laik" muhalefete geçmesi, iyi halli orta sınıfları kendi sorunları ve kaygıları yönünden bir ölçüde rahatlatacaktır. Oysa işçi sınıfı ve emekçiler için gerçek sorunlar yerli yerinde durmaktadır. Dahası laik muhalefetin başarısı, dinci-faşist iktidar karşısında elde ettiği dengeleyici güç, "Türkiye ittifakı" türünden belli sınırlarda iktidar paylaşımına dönüştüğü ölçüde, bunun sonuçları işçi sınıfı ve emekçiler için daha da ağır olacaktır. Zira bu durumda ağır ekonomik krizin gerektirdiği bir dizi saldırı çok daha elverişli koşullarda hayata geçirilebilecektir.

9- TKİP VI. Kongresi, günümüzde dinci-faşist iktidara karşı oluşan toplumsal muhalefetin sınıf konumları ve çıkarları temelden farklı bu iki kesimi arasındaki ayırım üzerinden özel bir tarzda durmuş, bunun yarattığı sorunlara ve sorunlar karşısındaki devrimci sınıf tutumuna özel bir biçimde işaret etmiştir:

"Tayin edici önemdeki sınıfsal-siyasal gerçeklerin rejim krizinin ve onun bir yansıması olarak ortaya çıkan laiklik, cum-

huriyet değerleri, yaşam tarzı türünden ikincil önemde sorun ve söylemlerin gölgesinde kalması, devrimci siyasal mücadelenin halihazırdaki en önemli handikapıdır. Bu çerçevede devrimci siyasal çizgi ve tutum, her şeyden önce bu çarpıklığı hedef almak, mücadelenin gerçek sınıfsal-siyasal eksenini ön plana çıkarmakla yükümlüdür. Bu, dinci-faşist iktidara karşı mücadeleyi sağlam ve gerçekten devrimci sınıfsal bir temele oturtabilmenin zorunlu bir koşuludur aynı zamanda.

"Bu temel önemde hususu göz önünde bulunduran ve yanısıra günümüzün ağır ekonomik kriz koşullarında sınıf eksensiz çalışma ve mücadelenin öneminden hareket eden TKİP VI. Kongresi, "Sınfa Karşı Sınıf!" vurgusunu kongre çalışmasının ana şiarı olarak benimsemiştir."

Bu yaklaşım, son seçimlerin ardından ortaya çıkan ve bir cereyana dönüşen aldatıcı alternatif karşısında daha bir anlam ve önem kazanmıştır. Bunun sınıf devrimcileri için ortaya koyduğu sorumluluk, işçi sınıfı ve emekçiler içinde direnç alanları yaratmak ve yaygınlaştırmak için seferber olmaktadır.

TÜRKİYE KOMÜNİST İŞÇİ PARTİSİ

26 Haziran 2019

www.tkip.org

(Parça)

- Günümüz Türkiye'sinde sınıfsal konum ve duyarlılıkları temelden farklı iki ayrı toplumsal muhalefet alanı var. İlkinin ara burjuva katmanlar, onun kültürel değerler ve yaşam tarzı konusunda hassas olan, bunu da laiklik ve cumhuriyet değerlerine bağlılık üzerinden ortaya koyan kesimleri oluşturuyor. İkincisini ise dizginsiz sömürü ve soygunun çok yönlü toplumsal acısını çeken ve henüz son derece dar sınırlar içinde de olsa tepkilerini her fırsatta eylemli olarak dışa vuran işçiler ve emekçiler tutuyor.

- İlk grubun tepkisi sınıfsal yönden son derece bilinçlidir ve bu nedenle belirgin sınırlar içindedir. İlerici burjuva ara katmanlar kurulu düzenin kendisine değil, fakat onun dinsel gericiliğin bugünkü egemenliği koşullarında aldığı somut biçime karşıdır. Laiklik ve cumhuriyet değerlerine bağlılık bu katmanlar için temelde bir yaşam tarzı ve kültü-

TKİP VI. Kongresi Bildirgesi'nden...

Toplumsal muhalefet

rel değerler sorunudur. Bu katmanların esasa ilişkin bir sınıfsal sorunu yoktur, sınıfsal konum ve çıkarları bu düzenle iyi kötü bağdaşmaktadır. Bu nedendir ki onlar, onların temsilcisi durumundaki siyasal akımlar, laiklik, yaşam tarzı, aydınlanma ya da ilerici kültürel değerler mücadelesini temel toplumsal sorunlardan koparmaya çalışırlar. Kendi sınıfsal konumlarından bu mantıklı ve anlaşılır bir davranıştır. Sözkonusu olan bilinçli bir burjuva sınıf tutumudur.

- Bu katmanlardan gelen muhalefeti Kemalist Cumhuriyet'in kazanımlarına dönüş üzerinden bir platforma ya da programa çevirme girişimlerinin nesnel bir karşılığı yoktur. Bu yaşanmış ve geride kalmış bir tarihsel dönemi diriltme

boş hayalidir. Kemalist cumhuriyet burjuvazinin iktidar katına yükselmesinin siyasal bir biçimidir. Burjuva gelişmenin önünü açtı, bu sayede burjuvazi zaman içinde toplum yaşamının tartışmasız egemen gücü haline geldi. Bu aynı gelişmenin bir tarihten itibaren kaçınılmaz bir biçimde karşısına çıkardığı toplumsal devrim tehlikesine karşı gösterdiği gerici direnç ise, aynı cumhuriyeti evrimi içinde bugünkü duruma getirdi. 12 Martlar ve 12 Eylüller toplumsal devrimi boğma girişimleri, dolaysız sonuçları bugünkü dinci-faşist iktidarı ortaya çıkardı. Dolayısıyla doğmuş, gelişmiş, olgunlaşmış ve çoktan çürüyüp kokuşmuş burjuva cumhuriyeti bekleyen, sözde bir yeneden dirilme ya da başa dönüş değil, fa-

kat toplumsal bir devrimle tümüyle aşılmadığıdır. Cumhuriyetin kuruluş sürecinin ilerici mirasını yaşatmanın ve geleceğe taşımanın da bundan başka bir yolu yoktur.

- Dinci-faşist biçim içindeki sermaye diktatörlüğüne karşı toplumsal muhalefetin asıl alanını oluşturan işçi sınıfı ve emekçiler içinse halihazırda esas sorun, yaşam tarzı değil fakat çalışma ve yaşam koşullarıdır. Bu sınırlardaki bir hassasiyet ve mücadele, henüz sınıfsal bilinç ve yönelimden yoksundur. Fakat nesnel ve potansiyel açıdan, devrimci sınıf mücadelesini geliştirip güçlendirebilmenin gerçek alanı tam da burasıdır. Bu, temel sınıf ilişkilerine dayalı sınıflar mücadelesi alanıdır. Dolayısıyla dinsel gericiliğe karşı mücadelenin, sermaye düzeni ve emperyalizme karşı genel devrimci mücadele içinde anlamlandırılıp geliştirilebileceği biricik gerçek alandır.

(...)

“Kitle hareketleri devrimci önderlik birikimini mayalıyor”

22 Haziran'da Essen'da düzenlenen 4. “İşçilerin Birliği Halkların Kardeşliği Festivali”nde BİR-KAR adına yapılan konuşmanın metnidir...

Değerli dostlar, yoldaşlar, İşçilerin Birliği Halkların Kardeşliği Platformu adına, sizleri devrimci duygularla selamlıyor, dördüncüsünü düzenlemekte olduğumuz geleneksel festivalimize bir kez daha hoş geldiniz diyorum.

İşçiler arasında birlik, halklar arasında kardeşlik tüm dünyada uzun yıllardır yakıcı bir ihtiyaç haline gelmiştir. İşçi sınıfı devrimcileri olarak, bulunduğumuz her alanda, bunun bilinciyle hareket ediyoruz. Burjuvazinin elindeki etkin denetim ve kontrol mekanizmalarından biri olan kimlik siyasetine, işçi ve emekçileri etnik ve dinsel temelde ayırıştırma-düşmanlaştırma çabalarına karşı, sınıfın birliğini ve mücadelesini büyütmeye çalışıyoruz. Çünkü sınıf eksenli devrimci mücadele, emekçi halklar ve ezilenler arasında kardeşleşmenin, birlikte mücadele ederek kazanmanın; ulusal-dinsel-cinsel baskıyı, ayrımcılığı ve adaletsizlikleri yeryüzünden silmenin biricik yoludur. Bugün bizleri bir araya getiren bu festival vb. tüm etkinlik ve faaliyetler işte bu anlayışın bir ürünüdür.

Karşımızda işçi ve emekçileri ağır çalışma ve yaşam koşullarına mahkum eden, mazlum halklara katliam, yıkım ve kölelik dayatan, gençliğin geleceğini karartan, kadınları aşağılayıp ezen, doğayı vahşice yağmalayan acımasız bir güç var: Yüzyılların yönetme ve ayakta kalma deneyimine ve her türlü aracına sahip dünya burjuvazisi ve onun düzeni emperyalist-kapitalizm! Fakat o şimdi her bakımdan tıkanmış, çözümsüzlük içinde debelenmektedir.

Uzun yılların birikimine dayalı son ekonomik-mali kriz, tekrarlayan sarsıntılarla tüm dünyada kol geziyor. Kapitalizmin tarihsel bunalımına, günden güne derinleşen bir emperyalist hegemonya krizi eşlik ediyor. Dünya çapında rekabet kızışıyor, nüfuz mücadeleleri şiddetleniyor, savaşlar ve halklar arası boğazlaşmalar yaygınlaşıp süreklileşiyor. Günümüz dünyasına hükmeden emperyalist dünya burjuvazisi ve onun, dizginsiz sömürü ve ücretli köleliğe, vahşi rekabet ve gözü doymak bilmez kâr hirsına, savaş ve sal-

dırganlığa dayalı düzeni; uygarlığı, kültürü, doğayı uçurumun eşiğine sürüklemiş bulunuyor.

Günümüzde dünya kaynaklarının büyük bir kısmı savaşlar için tüketiliyor. 2018'de militarizm ve silahlanma için harcanan para 1 trilyon 800 milyar doları aşılıyor. Kitle mücadelelerinin basıncıyla imzalanmış anlaşmalar yırtılıyor, nükleer silahlanma yarışı yeniden hız kazanıyor.

Öte yandan 750 milyon insan aşırı yoksulluğa mahkum halde yaşıyor. 850 milyon insan açlık çekiyor. Açlıktan kaynaklı olarak ortalama her 5 ila 10 saniyede bir çocuk ölüyor.

Emperyalist rekabetin ürünü olarak patlak veren ve yürütülen savaş ve çatışmalarda, her gün, 4'te 3'ü sivil olmak üzere, ortalama 120 insan hayatını kaybediyor. Birleşmiş Milletler, daha 2 gün önce açıkladığı raporunda, savaşlar, insan hakları ihlalleri, çatışmalar, iç karışıklıklar ve zorlu yaşam şartları nedeniyle her gün 37 bin kişinin evini terk etmek zorunda kaldığını belirtiyor. 2018 sonu itibarıyla dünyada göçe ve mülteciliğe itilmiş nüfus 71 milyona ulaşmış durumda.

Yeryüzündeki kaynaklar emperyalist barbarlığın doymak bilmez iştahı karşısında hızla yok oluyor. Son 50 yılda kaynakların tüketim hızı %200 civarında artış gösterdi. Kâr hirsının körüklediği bu aşırı tüketim yüzünden iklim kuşakları değişiyor, doğanın dengesi geri dönülmez şekilde bozuluyor. Böyle devam ederse 2030'a kadar 700 milyon kişinin su kıtlığı nedeniyle yaşadıkları bölgelerden göç edecekleri öngörülüyor. Doğal Hayatı Koruma Vakfı son 50 yılda hayvanların yüzde 60'ının neslinin tükendiğini, kapitalizmin egemen olduğu son 250 yılda 600

bitki türünün yok olduğunu belirtiyor.

Elbette bu kadarla bitmiyor. Fakat bu en kaba veriler bile kapitalizmin akılcılığını, insanlık için ne denli büyük bir tehdit haline geldiğini apaçık bir şekilde özetlemektedir. Ve dünya burjuvazisi, bu köhnemiş düzeni ayakta tutmak uğruna yine her zamanki yöntemlere ve araçlara baş vuruyor. Sınıf ve emekçi kitlelerin tarihsel kazanımları uzun yıllardan bu yana sürekli saldırı altındadır. Ekonomik-sosyal haklara yönelik neo-liberal saldırılar siyasal hak ve özgürlüklerin budanması, polis devleti uygulamalarının ve devlet terörünün yoğunlaştırılması eşliğinde sürüyor. İşçi ve emekçi kitlelerin tepkileri ve arayışları, özellikle kapitalist metropollerde körüklenen yabancı düşmanlığıyla denetlenmeye çalışılıyor. Gerici, ırkçı, faşist akım ve partiler sistemli bir şekilde palazlandırılıp tekrar sahnede öne çıkarılıyor.

Bu haliyle kapitalizm miadını çoktan doldurmuştur. Her bakımdan tıkanmış ve en yüzüstü temsilcileri/ideologları tarafından dahi savunulamayacak hale gelmiştir. Eğer engellenmezse insanlığı daha kıyıcı paylaşım savaşlarına, hatta yok oluşa sürüklemektedir. Şimdilik düzene ve saldırılarına karşı ıggüdüsel olarak harekete geçen işçiler, emekçiler, gençlik, kadınlar giderek bunu da bilince çıkaracak ve gerçek kurtuluş yolunu tutacaklardır. Halihazırda önemli olan, bu hareketin artık bir süreklilik taşıyor olmasıdır.

Öncesi bir yana son 10 yılda kapitalizmin kaleleri dahi tekrar tekrar patlak veren sosyal hareketlere sahne olmaktadır. Avrupa Birliği'nin kalbini oluşturan güçlerden biri olan Fransa aylardır Sarı Yelekliler'in eylemleriyle çalkalanıyor. Tuzu kuru Avrupa'da dahi gençlik aylardır

iklim ve çevre için kitlesel olarak sokakları dolduruyor. Sözde refahın timsali sayılan İsviçre gibi bir ülkede kadınlar eşitlik ve özgürlük için kitlesel grevlere başvuruyor, militan eylemlere imza atıyorlar. Dünyanın farklı bölgelerinde, çelişkilerin daha keskin yaşandığı topraklarda, örneğin son dönemde Cezayir, Sudan, eski Doğu Bloku ülkeleri vb. yerlerde yüzbinlerce işçi ve emekçi siyasi taleplerle diktatörlüklerin, kokuşmuş yönetimlerin karşısına dikiliyor.

Özetle devrimci önderlikten yoksunluk koşullarında dahi emekçi kitleler boyun eğmiyorlar. Devrimci mayalanmaya dönüşen çıkışlar yapıyorlar. Bir kez daha dünyamız, emperyalist barbarlık ve kapitalizmin saldırıları karşısında direnenlere, dalgalar halinde patlak veren, geri çekilseler de daha güçlüsü için deneyim ve enerji biriktiren halk isyanlarına, proleter kitle hareketlerine tanıklık ediyor. Bu sürecin eninde sonunda kendi devrimci önderliklerini de yaratacağından, tarihin ibresinin yeniden devrim ve sosyalizmden yana döneceğinden, insanlığın bunalım ve savaşlara yanıtının devrim olacağından kuşku duymuyoruz.

Bu süreci hızlandıracak olan, işçilerin birliği halkların kardeşliği yolunda eylemli mücadeleyi ve dayanışmayı örgütlemektir. BİR-KAR adına tüm işçi ve emekçileri, kadınları ve gençliği, ezilen tüm halkları bu uğurda omuz omuza mücadeleyi büyütmeye çağırıyor, sizleri bir kez daha devrimci duygularla selamlıyorum.

Yaşasın devrim ve sosyalizm!

Yaşasın proletarya enternasyonalizmi!

Büyük iklim grevinin ardından FFF hareketi

Taylan Özgür

Aylarca süren yoğun bir çalışmadan sonra, Almanya'daki Fridays For Future (FFF) hareketi nihayet hedeflediği Avrupa çapındaki büyük iklim grevini gerçekleştirdi. 21 Haziran'da, Aachen kentinde 40 binin üzerinde öğrenci "Sınırsız iklim adaleti" şiarı altında bir araya geldi. Böylece şimdiye kadar sürdürülen mücadelenin dönüm noktalarından birine ulaşıldı. İklim grevine toplam 16 Avrupa ülkesinden katılan öğrenciler, dayanışmada bulunan bilimciler (Scientists For Future) ve veliler (Parents For Future) tarafından da desteklendiler.

Aachen şehri protesto için bilinçli olarak seçilmişti. Kent hem üç ülkenin birleştiği noktada yer alıyor hem de Renanya'nın kömür yatağına çok yakın. Enerji tekeli RWE'ye ait olan bu devasa linyit kömürü kaynağı, aynı zamanda Avrupa'da en çok karbondioksitin üretildiği yerdir. Yaklaşan küresel iklim krizine rağmen sera gazlarını yaymaya devam eden RWE gibi tekeller, başından beri FFF hareketinin en büyük düşmanlarından oldular. Onları hedef haline getiren öğrenci hareketi, okullarda ve üniversitelerde müthiş bir politizasyon yaratarak, Almanya'da çevre hareketini yeniden canlandırdı. Asıl motor güç, tabii konuşmalarıyla tüm Avrupa'yı etkileyen İsveçli genç Greta Thunberg'di.

Bugün FFF'nin 500'den fazla yerel grubu var. Almanya'da yüz binlerce öğrencinin doğrudan okul üzerinden politize olup cuma günleri greve katılması tarihi bir olaydır, hele kutsal yasalar çiğneniyorsa. Ta Prusya zamanından beri Alman okul sistemi her zaman disiplin ve düzeni önemsemiştir. Kurallara uymayan veya düzene boyun eğmeyenler cezalandırılmıştır. Bu yüzden demokrasi vaaz eden Almanya'da okulda fikrini açıkça söyleyebilen, öğretmenlerle tartışan ve hakları uğruna mücadele eden öğrenci pek nadirdir.

Fakat 2019 yılının başında bu atmosfer oldukça değişti. İklim grevleriyle birlikte, önceden cezalardan ve düşük notlardan korkan genç öğrenciler, kendi eğitimini riske atarak, tüm insanların ortak çıkarları için düzene aykırı faaliyetlere başvurular. Davranışlarını sorgulayan kişilere ise "Yakında yok olacak bir gelecek için neden derse katılalım ki?" cevabı verdiler. Artık FFF ülke çapında bilinen ve ciddiye alınan bir hareket. Aktivistleri televizyon ve radyo programlarına çağırıyor, röportajlarda konuşuyor ve siyaset-

çilerle tartışabiliyorlar. İstedikleri ilgiyi toplamış durumdalar. Peki sıradaki adım ne?

SİSTEME KARŞI YÜKSELEN DİRENİŞ

İklim sorunu kapitalizm sorunuyla bağlantılı olduğu için, FFF hareketi çok güçlü bir antikapitalist potansiyele sahip. Öğrenciler, en gençleri de dahil, mevcut ekonomik sistemde kârın insan ve doğadan daha değerli olduğunu kavramış durumdalar. Böylece en reformist ve tutarsız yerelerde bile faaliyetlerde "System change not climate change" (iklim değişimi yerine sistem değişimi) şiarı kullanılabiliyor. "Bir avuç para için çevremizi mahvediyorlar" diye türküler söyleniyor ve sürekli bankaları ve enerji tekellerini hedefleyen sloganlar atılıyor. "Madendeki kömür mü, bankadaki kömür mü? Önemli değil. İkisi de bizi hasta ediyor" gibi sermayeyi ve çevrenin yok edilmesini birbirine bağlayan sloganlar, birçok yerelde sık sık kullanılıyor (Almancada "kömür" gündelik dilde "para" anlamını da taşıyor). Sistem sorunu artık çevre hareketinde kaçınılmaz bir konu haline gelmiştir. Bundan dolayı FFF hareketi, kapitalist sistem için ciddi bir tehlikeye dönüşme ihtimalini de taşıyor.

Sermaye sınıfının temsilcileri, 2018'de Hambach Ormanı'ndaki direnişten beri oluşan toplumsal baskının ardından, çevre ve iklim sorununu farklı yöntemlerle başlarından savmaya çalıştılar. Hükümet, "Kömür komisyonu" gibi adımlar atarak, 2038'e kadar kömür enerjisini terk etmek gibi birkaç tutarsız taviz vererek, çevre hareketinin dizginlemeyi amaçlıyordu. Fakat hareketin büyük bir kısmı bu oyalamalara uymayarak protestoları güçlendirdi. Öğrenci gençlik, gezegenin 2038'e kadar zamanı olmadığını vurgulayarak, grev/boykot dalgalarına başvurdu. RWE başta olmak üzere enerji tekelleri ise, IGBCE (Maden, Kimya ve Enerji Sendikası) bürokratlarıyla işbirliği yaparak, işyerlerinin (istihdam birimlerinin) yok olması korkusuyla RWE işçilerini çevre hareketine karşı kışkırtmaya çalıştılar. Sermaye sınıfının ve sendika bürokratlarının bu kirli işbirliğine rağmen hareket dizginlenemedi. Tam tersine grevler büyüdü ve çoğaldı.

YEŞİLLER PARTİSİ'NİN GERİCİ ROLÜ

Sermaye sınıfı en büyük kozu olarak, başından beri FFF içinde geniş bir yer kaplayan Yeşiller Partisi'ni kullandı. FFF,

parti ve örgütlerden bağımsız olduğunu ilan etmiş olsa da Yeşillerin gençlik örgütü üyelerinin FFF'de önemli mevkilere sahip oldukları yadsınamaz bir gerçektir. Yeşiller gençliği sayesinde, FFF hareketi bünyesindeki antikapitalist potansiyel, sistematik bir şekilde yok ediliyor, öfke düzen sınırlarında tutuluyor. Ayrıca dolaylı yollardan Yeşillerin propagandası yapılarak öğrenciler sistem partisi için oy deposuna dönüştürülüyorlar. 24 Mayıs'taki büyük iklim grevinin bir "iklim seçimleri" kampanyasına indirgenmesi Yeşiller gençliğinin uzun zamandır planlanmış politikasıydı. Almanya'da 26 Mayıs'ta yapılan Avrupa Parlamentosu seçimlerinde Yeşillerin yüzde 20,5'lik oy oranına sıçraması da bunun doğal bir sonucuydu.

Büyük koalisyon partileri CDU ve SPD battıkça ilerici görünen orta sınıf Yeşiller Partisi gittikçe güçleniyor. Yakında iktidara geçme ve sermaye sınıfının gelecekteki partisi olma ihtimali yüksek görünüyor. Partinin diğerlerine göre avantajı ise hem sola yakın çevreleri hem de liberal kesimleri politikasıyla uzlaştırmesidir. Sınıflar arasındaki karşıtlığı örtmek için ideal bir partidir. Bu politikası ne yazık ki FFF hareketinde de yankı bulabiliyor. İlk önce Yeşillerin gündeme getirdiği ve sonra FFF tarafından benimsenen "karbondioksit vergisi" bunun bir ifadesidir. Talep ilk bakışta önemli bir adım gibi görünse de gerçekte sadece kapitalist devlete yarayan bir taleptir. Zira karbondioksit vergileri akaryakıt, uçuş ve elektrik fiyatlarının yükselmesine yol açacaktır. Vergiler altında ezilenler de yine işçi ve emekçiler olacaktır.

ANTİKAPİTALİZM KORKUSU VE İLERLEYEN MÜCADELE

Sol çevrelerin çoğu FFF hareketini yeterince ciddiye almamış olsa da Yeşillerin dışında antikapitalist güçler de Fridays For Future içinde örgütleniyorlar. Günbegün artan antikapitalist bilinç karşısında, Yeşiller ve diğer burjuva çevre örgütleri, hareket içindeki konumlarını kaybedeceklerinden korkuyorlar. Onların en büyük kabusu FFF'in veya içinde yer alanların doğrudan sisteme karşı yönelmesidir. Bunu engellemek için her türlü yöntem ve demagojiye başvuruyorlar. Öğrenciler arasında da "aşırı" sola karşı var olan bazı önyargıları kullanıp, "anayasayı ihlal edenler FFF'i tehlikeye sokuyorlar" gibi korkular uyandırarak,

birçok yerelde antikapitalist güçleri izole edebiliyorlar. Kimi yerde antikapitalist sloganları yasaklıyor, kimi yerde de antikapitalist örgütlere üye olanları dışarıya atıyorlar.

Bu gerici politikaya karşı FFF içindeki antikapitalistler, aralarındaki iletişimi ve örgütlülüğü güçlendirmek için, *Change For Future* platformunu kurmuş bulunuyorlar. Bunun yanında, çevre için blokaj ve işgal eylemleriyle kamuoyunda büyük bir ilgi toplamış olan *Ende Gelände (EG)* hareketi de gittikçe FFF aktivistlerini sola çekebiliyor. 21 Haziran'da RWE'nin Renanya'daki kömür yatağının alt yapısını işgal ettiklerinde, FFF yerellerinin basın açıklamalarında dayanışma mesajları ve binlerce öğrencinin desteğini aldılar. Bu tür gelişmelerden dolayı, Yeşiller gençliğinin etkisine rağmen, bugün antikapitalist mücadelenin şart olduğunu inkâr etmek çok zor. Hatta Köln gibi önemli şehirlerde şimdi FFF yerel grupları kendilerini tamamen antikapitalist ilan edebiliyor.

İKLİM KRİZİNİ DURDURMANIN TEK YOLU

Bilimciler, önümüzdeki yılların en kritik yıllar olduğunu açıkladılar. Eğer 2030'a kadar dünyadaki karbondioksit emisyonları yüzde %45 azaltılmazsa, gezegendeki yaşam büyük bir tehlikeye atılacaktır. Geçen hafta, Arktik'teki buzların beklenildiğinden çok daha hızlı eridiği öğrenildi. Donmuş topraklar, 2090'da eriyeceğine, daha şimdiden, yani 70 yıl erkenden erimeye başlamış durumda.

Artık aldatıcı ödüllere vakit kalmadı, zira iklim değişikliği bütün hızıyla devam ediyor. Ya insanlık bu kritik sınavdan geçemeyip kendini yeryüzünden silecek ya da kapitalist sistemi çökertip çıkış yolunu bulacaktır. Fridays For Future örneği ele alınırsa, şunu eklemek gerekir ki, gezegeni kurtarmak için antikapitalist bir çevreci gençlik tek başına yetersizdir. Ancak bütün toplum harekete geçirilir ve hareket uluslararası boyutlara ulaşırsa, ölümcül bir kriz önlenbilir. Bunun gerçekleşmesi için ise en başta gelecek toplumun mimarı olan işçi sınıfının harekete geçmesi lazım. Doğa ile insan arasındaki denge, ancak tekellerin egemenliğini kıran ve özel mülkiyeti tamamen ortadan kaldıran bir sistemde yeniden sağlanabilir.

Emperyalist enerji savaşları ve Doğu Akdeniz

Kıbrıs Cumhuriyeti adına Doğu Akdeniz'de doğalgaz aramaları çalışmalarını yürüten Exxon Mobil ve Katar devletine bağlı ortağı Qatar Petroleum isimli şirketler, Kıbrıs adasının güney batısında dünyanın üçüncü büyük doğalgaz rezervinin bulunduğunu açıkladılar. Güney Kıbrıs Enerji Bakanı Yorgos Lakkotripis'in belirttiğine göre, sondaj çalışmaları neticesinde yapılan keşif, 141 ila 226 milyar metreküp civarında.

2004 yılından beri bölgede sondaj çalışmaları yürüten Exxon Mobil şirketinin Avrupa, Rusya, Hazar bölgeleri Başkan Yardımcısı Tristan Aspray da önümüzdeki günlerde ortakları ile birlikte sondaj çalışmalarını genişleterek sürdüreceklerini söyledi. Bugün bulunan bu rezervin ticari değerinin keşfedilen yataklar arasında potansiyel olarak en büyüğü olduğu, yine bu şirket sözcüleri tarafından dile getiriliyor.

Türkiye ile Yunanistan ve Güney Kıbrıs arasında ihtilafa neden olan sondaj çalışmaları, yukarıdaki şirketlerin yanı sıra, İtalyan ENI ve Fransız Total firmaları tarafından da sürdürülüyor. Her ne kadar bugünkü keşfin yapıldığı bölgeler kendi sınırları dışında kalsa da Türkiye, Güney Kıbrıs'ın KKTC'nin dahil edilmediği tek taraflı eylemi nedeniyle sondaj çalışmalarına karşı çıkıyor.

DOĞU AKDENİZ'DE ENERJİ SAVAŞININ TARİHİ

Doğu Akdeniz bölgesi, kayda değer enerji kaynaklarının keşfedildiği günden beri, küresel enerji piyasalarındaki kapitalist tekellerin ilgi merkezi olması ile dikkat çekiyor ve yanı sıra birçok çıkar çatışmasının yaşandığı bir bölgeye dönüşmüş bulunuyor. Burada Münhasır Ekonomik Bölgeler'de (MEB) doğalgaz arama ve çıkarma faaliyetleri yürüten dört ülke mevcut: İsrail, Güney Kıbrıs Rum Yönetimi, Lübnan ve 2013 yılında aramalara katılan Türkiye. Bölgedeki asıl çatışmalar Kıbrıs sorunu üzerinden Yunanistan ile Türkiye arasında yaşanıyor. 2004 yılında Güney Kıbrıs'ın tek taraflı olarak bitişik bölgesini 24 mile ve MEB'ini 200 mile çıkarmasıyla beraber sorunlar büyümeye başladı. Güney Kıbrıs yönetimi bu adımını, adanın bir bütün olduğu ve Türkiye'nin burada işgalci olarak bulunduğu, bu anlamıyla Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ni (KKTC)

Doğu Akdeniz bölgesi, kayda değer enerji kaynaklarının keşfedildiği günden beri, küresel enerji piyasalarındaki kapitalist tekellerin ilgi merkezi olması ile dikkat çekiyor ve yanı sıra birçok çıkar çatışmasının yaşandığı bir bölgeye dönüşmüş bulunuyor.

tanımadığı tezine dayandırıyor.

Türkiye, Güney Kıbrıs'ın bu adımına karşı sorunun sadece KKTC ile sınırlı kalmayıp Akdeniz'de Türkiye'nin kara sularını da kapsadığı gerekçesiyle hak ihlallerinin durdurulması için Birleşmiş Milletler'e (BM) başvurdu. Buna dayanarak Türkiye kendi sınırları içerisinde olan bölgede, doğalgaz aramalarına izin vermeyeceği yönünde açıklamalar yaptı. Güney Kıbrıs ABD ve Katarlı şirketlerle yaptığı anlaşmalar gereğince Doğu Akdeniz'de 2004 yılından beri petrol ve doğalgaz aramalarını sürdürüyor. Buna karşılık Türkiye 2013 yılında başladığı küçük çaplı sondaj çalışmalarını Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı (TPAO) eli ile 2018 yılında Antalya açıklarında devam ettirdi. 2019 yılında Türkiye ve KKTC karasularında kullanılmak üzere ikinci sondaj gemisinin alınmasıyla birlikte, uluslararası sermayenin Türkiye'ye yönelik tehditleri başladı.

İlk olarak ABD, AB ve Güney Kıbrıs yönetimlerinden sert açıklamalar geldi. Yanı sıra Türkiye dışında Akdeniz'e kıyısı olan ülkeler 20 Mart 2019 tarihinde İsrail'de toplandılar. ABD Dışişleri Bakanı Mike Pompeo İsrail, Yunanistan ve Güney Kıbrıs Rum Yönetiminin yanında poz

vererek Türkiye'ye yönelik ihtarlarına devam etti. Asıl sert açıklama ise ABD Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Margan Ortagus tarafından, 5 Mayıs'ta yapıldı: "ABD Türkiye'nin Kıbrıs Cumhuriyeti'nin münhasır ekonomik bölge olarak tanımladığı alanda sondaj faaliyetlerini yapma niyetini duyurmasından derin kaygı duymaktadır. Bu adım oldukça provokatif ve bölgede tansiyonu artırma riski taşıyor. Türk yetkililerini bu faaliyetleri durdurmaya ve tüm tarafları itidale davet ediyoruz." Bu açıklama ile bölgede asıl efendinin kim olduğu Türkiye'ye bir kez daha hatırlatıldı.

Benzer bir açıklama Güney Kıbrıs ve Yunanistan'ın başvurusu sonucu Avrupa Birliği tarafından yapıldı. AB Dış İlişkiler Temsilcisi Mogherini'nin sözcüsü Maja Kocijancic, "Türkiye'yi Kıbrıs'ın egemenlik haklarına saygı göstermeye ve derhal bölgedeki sondaj çalışmalarına son vermeye" çağırarak, tekrar Türkiye'ye sınırlarını hatırlattı.

DOĞU AKDENİZ'DEKİ ZENGİN ENERJİ KAYNAKLARI VE KABARAN EMPERYALİST YAĞMA EĞİMLERİ

Dünya deniz ticaretinin %30'nun

gerçekleştiği Akdeniz suları altında, 60 milyar varil hidrokarbon olduğu tahmin ediliyor. Bu sadece Avrupa'nın 30 yıllık hidrokarbon ihtiyacına denk geliyor. Yanı sıra Kıbrıs, Lübnan, Suriye ve İsrail arasında kalan Levant havzasında 3,45 trilyon metreküp doğalgaz ve 1,7 milyar varil petrolün çıkarılmayı beklediği belirtiliyor. Uzmanlara göre Nil deltası ve Girit'e uzanan alandakilerle birlikte Doğu Akdeniz'de toplam değeri 3 trilyon dolar olan 60 milyar varil petrole eşdeğer hidrokarbon bulunuyor.

Akdeniz'in derinliklerindeki bu muazzam zenginlik, kaçınılmaz olarak bütün emperyalist güçleri bölgede hummalı bir çalışmaya yönlendirmektedir. ABD-Yunanistan Stratejik Diyalog Toplantısı 14 Aralık 2018'de bu çabanın bir sonucu olarak gerçekleşti. ABD Avrupa ve Asya ilişkilerinden Sorumlu Dışişleri Bakan Yardımcısı Wess Mitchell, Yunanistan, Güney Kıbrıs ve İsrail ile ilişkileriyle ilgili, ABD'nin bölgedeki rolünün güçlendirilmesinin, bu ülkeler arasındaki ittifaktan geçtiğini ifade etti. Yapılan açıklamadan da açıkça anlaşılacağı üzere, ABD, Doğu Akdeniz'de enerji güvenliği temelinde bir araya gelen Güney Kıbrıs, İsrail ve Yunanistan arasında tesis edilen bölgesel iş birliğine

aktif olarak katılmayı planlamaktadır. Yıllar boyu Kıbrıs sorunu konusunda perde arkasından hareket etmekte tercih kılan ABD'nin durup dururken Kıbrıs Cumhuriyeti'nden "stratejik ortak" olarak söz etmesi tesadüf olamazdı zaten. ABD'nin yanı sıra, İsrail ve Mısır gibi bölgesel güçlerin, Rusya'nın ve Avrupa'nın dev petrol şirketlerinin de denkleme dahil oldukları bir süreç yaşanmaktadır.

Bu emperyalist güçlerin yanı sıra, deniz gücüne yaptığı yatırımlar ve dünya denizlerindeki artan faaliyetleriyle Çin özel olarak bölgede dikkat çekmektedir. Ekonomik olarak etki alanını tüm dünyaya yaymayı amaçlayan bu yeni emperyalist güç, dünya okyanus ve denizlerinde hakimiyet kurmaya çalışıyor. Bu faaliyetler içerisinde en çok dikkat çeken girişim ise Akdeniz üzerinden kurulmak istenen "21. Yüzyıl Deniz İpek Yolu" projesidir. Yanı sıra, Çin'in İsrail, Yunanistan ve özellikle Kıbrıs Rum kesimiyle son dönemlerde kurmuş olduğu yakın ilişkilerindeki en belirleyici temel etken de Doğu Akdeniz'de ortaya çıkan zengin enerji kaynaklarıdır.

Ayrıca Doğu Akdeniz'de hidrokarbon rezerv yataklarının keşfedilmesi, kıyıdaş ülkeler arasında hem yeni iş birliği alanları hem de ittifaklar kurulmasına neden oldu. İsrail'in Tamar ve Leviathan, Mısır'ın Zohr ve Kıbrıs'ın Afrodite yataklarında bulunduğu doğalgaz rezervlerinin çıkartılıp boru hatları aracılığıyla Avrupa pazarına taşınması hedefinde birleşen bu ülkeler, Yunanistan'ın da katılımıyla yeni bölgesel iş birliği platformları oluşturmaya başladılar. Ocak ayında Kahire'de bir araya gelen Kıbrıs, Yunanistan, İsrail, İtalya, Ürdün, Filistin ve Mısır Doğu Akdeniz Doğalgaz Forumu'nu kurduklarını ilan ettiler. Bu sürece paralel olarak Kıbrıs, Yunanistan ile birlikte Mısır, İsrail ve Ürdün'le ayrı ayrı üçlü iş birliği oluşumları kurarken, bu adımlar hem ABD hem de Avrupalı emperyalistlerin güçlü desteğini alıyor.

Bölgeyi işgal etmiş emperyalist ülkelerin uluslararası tekelleri karşısında Türkiye'deki sermayenin hizmetindeki iktidar ve onun sözcülerinin konuyla ilgili açıklamalarının türbinlere oynamaktan başka bir anlamı yoktur. Son zamanlarda, yüksek perdeden dillendirilen açıklamalar asıl olarak ganimetten kırıntılar kapmak için bir yalvarış, yanı sıra iç politika da yaşadığı sıkıntıları, boş kabadayılıklar üzerinden manipüle ederek, hızla yitirmekte olduğu kitle desteğini korumaya yönelik basit ayak oyunlarıdır. Bundan dolayıdır ki her fırsatta başta ABD olmak üzere Avrupalı emperyalist ülkeler tarafından hizaya sokulmakta ve sınırları hatırlatılmaktadır.

ITUC raporundan yansıyanlar

Mevcut sömürü düzeninin işçi sınıfı ve emekçilere yönelik baskı, devlet terörü ve ağır çalışma koşulları, Uluslararası Sendikalar Konfederasyonu (ITUC) tarafından yayınlanan "Küresel Haklar Endeksi 2019" raporunda bir kez daha gözler önüne serildi.

Kapitalizm, yaşadığı durgunluk ve krizleri savaş çıkırtkanlığı yaparak, bölgesel çatışmalar çıkararak, özelleştirmeleri yaygınlaştırarak, özellikle işçi sınıfı ile emekçilerin tarihsel kazanımlarını gasp ederek atlatmaya, bu krizleri ertelemeye çalışıyor.

Emperyalist-kapitalist sistem, işleyişi gereği, krizleri çözemez. Faturayı sınıf ve emekçi kitlelere ödetmek dışında bir seçeneği yoktur zaten. Bu uğurda devlet aygıtı da dahil her türlü araç kullanılır. Nitekim sermaye devletleri de grevlerin yasaklanması, örgütsüz ve kural dışı çalışmanın dayatılması, işçi sınıfı mücadelesinin zayıf kaldığı durumlarda iş kanunlarında yapılan değişikliklerin patronların ihtiyaçlarına göre düzenlenmesi vb. konularda üzerlerine düşen görevi yerine getirirler.

Ekonomik kriz yaşanmadığı zamanlarda da sömürü koşulları sınıf mücadelesinin seyrine göre değişebilir. Sunulan raporlar ile de ülkelerdeki işçi ve emekçilerin durumu, sınıf mücadelesinin zayıflığı, aynı zamanda sermaye devletlerinin baskıları açıklanmış olur.

Söz konusu ITUC raporunda, dünyada işçilerin durumunun en ağır olduğu ilk on ülke, sırasıyla, Cezayir, Bangladeş, Brezilya, Kolombiya, Guatemala, Kazakistan, Filipinler, Suudi Arabistan, Türkiye ve Zimbabve olarak açıklandı. ITUC araştırması 145 ülkeyi kapsıyor ve bu ülkelerin 54'ünde ifade ve örgütlenme özgürlüğü engellenmiş durumda. Grev

hakkı ihlali, sendikacıların öldürülmesi, sendika hakkının engellenmesi, tutuklama, şiddet gibi maddelerde Türkiye ilk sıralarda yer alıyor. Raporda Türkiye'ye dair şu değerlendirme yapıyor:

"Darbe girişiminden ve hükümet tarafından sivil özgürlüklere getirilen katı kısıtlamalardan bu yana, işçilerin özgürlükleri ve hakları, protestolara yönelik polis baskısı ve örgütlenmek isteyen işçilerin sistematik şekilde işten atılmasıyla inatla reddediliyor."

Yeni yapılan İstanbul Havalimanı inşaatında 14 Eylül 2018'de 10 binden fazla işçinin sağlıksız ve güvencesiz çalışma koşullarını protesto etmesi, polisin şiddetli saldırısı ve gece saatlerinde 400'den fazla işçinin gözaltına alındığı, Dev Yapı-İş Sendikası Başkanı Özgür Karabulut dahil 31 işçinin tutuklandığı da raporda anlatılıyor. Bir diğer örnek olarak Oyak Renault'da Mart 2016'da Birleşik Metal-İş'e üye olan 26 işçinin, sendika seçme özgürlüklerinin engellenmesi ve işten atılmaları nedeniyle yaptıkları eylem, polisin saldırısı ve 2 Kasım 2018'de 5 ay hapis cezasına çarptırılmalarına yer veriliyor. Ayrıca Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (CK) ile Devlet Denetleme Kurulu'nun yetkilerinin genişletilerek sendikaları ve meslek örgütlerinin cumhurbaşkanlığı vesayetine devredildiği de ifade ediliyor.

Türkiye'de işçi ve emekçilere yönelik saldırılar, derinleşen ekonomik krizin etkisiyle katmerleşerek tırmanıyor. DİSK-AR Şubat 2019'da "Sendikalaşma Araştırması" raporunu sunmuştu. Araştırmaya göre memurlar hariç 16 milyon 254 bin işçinin sadece 1 milyon 859 bini sendika üyesi ve sendikalaşan işçilerin ciddi bir bölümü toplu iş sözleşmesinden yararlanamıyor. Toplam işçilerin

yüzde 27,6'sını oluşturan kadınların yalnızca yüzde 19'u sendikalı ve kadın işçilerin sendikalardaki söz haklarının sınırlı olduğu da ek olarak belirtiliyor.

ITUC raporunda yer alan bilgilere göre, 2019'un ilk altı ayında ülkelerin yüzde 85'inde grev hakkı ihlal edilmiş, yüzde 80'inde işçilerin toplu pazarlık hakkı kabul edilmemiş. Sendika kurma veya sendikaya üye olma hakkının engellendiği ülkelerin sayısı 2018 yılında 92 iken, 2019'da 107'ye yükselmiş. İşçilerin tutuklandığı veya gözaltına alındığı ülke sayısı 2018'de 59 iken, 2019'da 64'e çıkmış. En fazla tutuklamanın olduğu ülkeler ise Çin, Hindistan, Vietnam ve Türkiye.

Gelişmiş kapitalist ülkelerde de durum çok farklı değil. Volvo, Eletrolux, Ericsson gibi büyük tekellerin temsilcileri, Sanayi ve Ticaret Odaları grevlerin İsveç ekonomisine darbe vurduğu ve rekabet gücünü zayıflatmış yönündeki ifadeleri ile İsveç hükümetinden 'önlem' alınmasını istemişlerdi. Sosyal Demokrat İşçi Partisi ve Yeşiller'den oluşan azınlık hükümeti, uzun mücadeleler sonucu kazanılan grev hakkının kısıtlanmasını sağlayacak düzenlemeyi kabul etti. Görüldüğü gibi 'sosyal demokrat', 'refah' ülkesi sayılan İsveç'te dahi işçi ve emekçilerin hakları gasp edilip, sömürü koşulları ağırlaştırılıyor.

Bu raporlardaki tüm veriler göstermektedir ki, işçi sınıfı ve emekçilerin artan baskı, devlet terörü ve hak gasplarına karşı mücadele etmekten başka bir alternatifleri yoktur. Tarihsel kazanımların korunması ve sömürü koşullarının sınırlandırılması için örgütlü mücadele yükseltilmelidir. Kalıcı sonuçlar ise ancak emperyalist kapitalist sistemin aşılması ile sağlanabilir.

İran'a karşı tırmanan emperyalist-siyonist saldırganlık

Amerikan emperyalizmi İran'a yönelik saldırganlığı planlı bir biçimde tırmandırıyor. Özellikle, Çin, Rusya, İngiltere, Fransa ve Almanya ile birlikte kendisinin de imzacısı olduğu 2015 İran nükleer anlaşmasından tek taraflı olarak çekilmesinin ardından, İran'a boyun eğdirmek için savaş çıkırtkanlığını sistematik olarak yükseltiyor. Boğucu ekonomik yaptırımları sürekli olarak ağırlaştırıp, bir dizi provokasyona girişiyor. Sık sık "Askeri seçenek masada", "Eğer İran savaş istiyorsa, bu İran'ın resmen sonu olur" gibi tehditlerle savaş kışkırtıcılığı yapıyor. Bunu, İran Devrim Muhafızları'nı "terör örgütü" listesine almakla doruğa çıkarttı ve bu ülkeye diz çöktürtmek çabalarını ivmelendirdi.

Son aylarda ve haftalarda bu uğursuz rolüne uygun bir dizi girişim yaşandı. ABD ordusu kışkırtıcı tatbikatlar düzenledi, İran'ın etrafını saran askeri üslerine yığınak yaptı. Bir uçak gemisi ile taarruz filosunu ve nükleer kapasiteli bir B-52 bombardıman uçağını Basra Körfezi'ne gönderdi. ABD Deniz Piyadelerini taşıyan bir amfibi çıkarma grubu bölgeye sevk edildi ve bunları 1.000 ABD askerinin daha gönderilmesi takip etti. Bütün bu saldırganlıklar ve provokasyonlar İran'ın bölgedeki "ABD çıkarlarına" yönelik olduğu iddia edilen tehditlerini ortadan kaldırma, "istikrar bozucu eylemler"ini önleme, "saldırgan olan İran'ı durdurma", "barışı koruma" vb. adına yapılmaktadır ve bunlar İran'a karşı savunmacı önlemler olarak sunulabilmektedir.

Oysa bölgede istikrarı bozan, saldırgan ve savaşçı politikalar izleyen, ülkelere boyun eğdirmek isteyen ve Ortadoğu'yu cehenneme çeviren ABD emperyalizmi, batılı dostları ve yerel işbirlikçilerinden

başkası değildir.

Durum böyleyken ABD, her yeni gelişmeyi İran'a saldırmanın bahanesine dönüştürüyor. ABD'nin Bağdat'taki Irak Konsoloslugu'nun olduğu bölgeye düşen bir roket, Umman Körfezi'nde petrol tankerlerine sabotaj iddiaları, İHA aracının düşürülmesi vb. olaylar, ABD tarafından savaş naraları atmanın fırsatı haline getiriliyor.

İRAN'A YÖNELİK SAVAŞ, BÖLGESEL VE KÜRESEL ÖLÇEKTE BİR FELAKETE YOL AÇAR

Ortadoğu'da çıkarlarına uygun yeni bir düzen kurmak amacıyla saldırgan ve savaşçı adımlarına 2003 yılındaki Irak işgaliyle başlayan ABD emperyalizmi, ardından Libya ve Suriye'yi de kana boğarak, dehşetli yıkımlar ve acılara neden oldu. Halen de olmadık türden alçakça bahaneleri kullanarak bölgedeki emperyalist icraatlarını sürdürmektedir. ABD ve İsrail'in Ortadoğu'daki mevcut icraatları ve İran'a karşı envai türden provokasyonları ve saldırganlık girişimleri, bölge halkları için felaket demektir.

İran toprakları üzerindeki insansız hava aracının İran tarafından düşürülmesinin hemen ardından Trump, "İran çok büyük bir hata yaptı" demiş ve ardından da İran'a karşı askeri saldırı yetkisi verdiğini açıklamıştı. Ancak böyle bir saldırının 150 İranlının ölümüne neden olduğunu öğrendikten sonra, planlanan saldırıyı 10 dakika kaladurdurduğunu belirterek, "yufka yüreklilik" göstermişti. Sonrasında ise pabucun pahalya mal olacağı düşüncesinden hareketle olmalı ki insansız hava aracının düşürülmesinin İran ordusundan birinin "hatası" olabi-

leceğini öne süren Trump, "Doğrusunu isterseniz, bunun kasıtlı olduğuna inanmak güç. Sanırım o gün gevşek ve aptal birileri vardı" diyerek çark etmişti.

Oysa İran, Hürmüz Boğazı yakınlarındaki İHA'yı kendi hava sahasını "yasadışı ve kışkırtıcı" bir şekilde ihlal ettiği gerekçesiyle düşürdüğünü üstlenmekle kalmamış, bunun aynı zamanda Washington'a bir mesaj anlamına geldiğini de duyurarak meydan okumuştur.

Trump yönetimindeki ABD, Avrupalı emperyalist müttefiklerini, Siyonist İsrail'i, Suudi Arabistan ve Birleşik Arap Emirlikleri gibi bölgesel işbirlikçi devletleri yanına alarak, İran'a karşı bilinçli ve planlı olarak savaşa dayalı bir politika izliyor. Ortadoğu'da bir bölge gücü olarak yükselen İran'ı kendisinin ve İsrail'in plan ve çıkarları önünde engel olarak görüyor. Dolayısıyla İran'a Suriye ve Irak'tan çekilme, Hizbullah ve Filistinli örgütlere verdiği desteği kesme vb. dayatmalarda bulunuyor.

İran'ı "dünyanın önde gelen terör destekçisi" olarak niteleyen, İran'a "en yüksek derecede ekonomik yaptırım" uygulayan ve bunu İran'ı soluksuz bırakacak düzeylere tırmandıran ABD, İran'a bombalar yağdırmayı arzulamaktadır. Fakat bunun Irak'a, Libya'ya veya Suriye'ye bombalar yağdırmaya benzemeyeceğini, dolayısıyla o kadar kolay olmayacağını da bilmektedir. Zira İran'a yönelik bir savaş, emperyalist dünyadaki iç dengeleri ve bölgedeki işbirlikçilerin tutumunu dikkate almayı, olası bir İran savaşının dünyanın iki büyük emperyalist gücü olan Rusya ve Çin'i de içine çeken bir savaşa dönüşebileceğini gözlemeyi gerektirmektedir.

Nitekim Pekin, Washington'ın "aşırı baskı pratiği"ne ve savaş tehdidinde, bunun Ortadoğu'da "Pandora'nın Kutusu"nu açabileceği uyarısında bulunarak karşı çıktı. Rusya ise "ABD'nin İran'a yönelik siyasi, psikolojik, ekonomik ve askeri baskıyı arttırma yönündeki sonu gelmeyen girişimleri ... bilinçli bir şekilde savaş kışkırtmaktan başka bir şekilde değerlendirilemez" şeklinde açıklama yaptı.

"Planlanan saldırıyı 10 dakika kaladurdurduğunu" belirten Trump, ABD'nin müzakerelere açık olduğunu fakat İran'ın nükleer silahlara kavuşmasına izin veremeyeceklerini söylemiş ve bir dizi yeni

"büyük" yaptırımı devreye sokacaklarını açıklamıştı. ABD, uyguladığı bir dizi ekonomik sert yaptırımların yanı sıra, İran'ın petrol ticaretine de kapsamlı bir ambargo uyguluyor ve kendi müttefikleri de dahil buna uymayanları cezalandırmakla tehdit ediyor. Bu çerçevede bir dizi ülkenin yanı sıra Türkiye'nin de muafiyetine son verildi. Hedefini, İran'ın petrol ihracatını sıfıra indirmek olarak belirten ABD, bir bütün olarak ülke ekonomisini çökertmek istiyor.

Ekonomiyi çökertme yaptırımları, İran egemen sınıflarının izlediği kemer sıkma politikalarıyla birleşmekte ve bu da işçi ve emekçi kitlelerin yaşamında büyük yıkımlara yol açmaktadır. İran halkını açlıkla terbiye edip İran rejimine karşı harekete geçmesini amaçlayan ABD'nin uyguladığı bu politika, İran rejiminin deyimiyile savaştan farklı değildir.

Kızısan emperyalist rekabetin, yoğunlaşan nüfuz mücadelelerinin, artan saldırganlık ve savaşların kendini çeşitli düzeylerde ortaya koyduğu bir alan olan Ortadoğu, daha büyük savaşlara, daha büyük felakete aday bir coğrafya durumundadır. İran'a yönelik olarak devam eden kuşatma ve artan savaş tehditleri, bunun göstergelerinden biridir. ABD emperyalizminin küresel hegemonyasını koruma ve güçlendirme girişiminin sonucu olan bu saldırganlık, Ortadoğu'da bölgesel ya da emperyalist bir savaşa yol açma tehlikesini büyütmektedir.

"Farklı köken ve kültürlerden halkları emperyalizme ve yerel egemen sınıflara karşı ortak çıkarlar ekseninde birleştirebilmek için, anti-emperyalist, devrimci-demokratik ve laik bir program ve stratejik çizgi, zorunlu asgari koşuldur. Bölge halklarının, özellikle de halen gerici iç boğazlaşmalarla kan kaybeden ülkelerin en büyük talihsizliği, böyle bir programa sağlam ve istikrarlı bir temel oluşturacak modern sınıfsal yapıdan yoksun olmalarıdır.

"Bu nesnel olgu devrim mücadelesinin ihtiyaçlarına bölgesel düzeyde bakmayı özellikle gerektirmekte, bölgede modern sınıf ilişkileri bakımından nispeten daha ileri, dolayısıyla daha gelişkin bir işçi sınıfına sahip ülkelerin (özellikle Türkiye, Mısır ve İran) devrimcilerine çok daha özel bir sorumluluk yüklemektedir." (TKİP VI. Kongre Bildirisi, Aralık 2018)

Kore Savaşı, NATO'ya üyelik ve emperyalizme kölelik

A. Engin Yılmaz

Birincisinden yaklaşık 20 yıl sonra başlayan 2. Emperyalist Paylaşım Savaşı yıllarca sürmüş, on milyonlarca insanın yaşamına mal olmuş, Avrupa'yı ve Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'ni harabeye çevirmişti. İnsanlığın başına musallat olan faşizmin, Sovyetler Birliği önderliğindeki devrimci Avrupa halkları tarafından tarihe gömülmesiyle bu barbarca savaş son bulmuş, ardından iki kutuplu bir dünya düzeni oluşmuştu.

İkinci Dünya Savaşı'ndan zarar görmeden ve daha da güçlenerek çıkan ABD, Sovyetler Birliği liderliğindeki bloka karşı emperyalist dünyanın tartışmasız hegemon gücüydü. Öteki tüm emperyalistler bunu çok doğal bir biçimde kabul etmiş, Sovyetler Birliği ve komünizm tehdidine karşı onun şemsiyesi altına sığınmışlardı. Zira savaştan sonra öteki bir dünya gücü de savaşta büyük bir prestij kazanarak çıkan Sovyetler Birliği'ydi. Yanı sıra Doğu Avrupa'da komünist partiler, iktidarı alacak şekilde sahnenin ön planına çıkmış ve dünyada devrim dalgası kabarmıştı.

NATO, emperyalist dünyayı korumak amacıyla ve Sovyetler Birliği, Doğu Bloku ve komünizm tehdidine karşı bir siyasi ve askeri örgüt olarak 4 Nisan 1949'da kuruldu. Kuruluş gerekçesini resmi olarak "savunma amaçlı" ve bir devletler ittifakı olarak tanımlayan, bu çerçevede de ittifak içinde yer alan ülkeleri Sovyetler Birliği'ne karşı korumayı amaçladığını ileri süren NATO, kuruluşundan sonraki bütün icraatıyla gerçekte bir tehdit, şantaj, saldırı, savaş ve aynı zamanda bir iç savaş örgütü olduğunu kanıtlamış oldu.

ABD'nin elinde ve onun dünya imparatorluğunun hizmetinde olan bu dünya polisine, yani NATO'ya üye olmak için Türk burjuvazisi adeta çırpınıyordu. Türk devleti, komünizmden duyduğu korku ve derin bir düşmanlıkla emperyalist kampın koruma şemsiyesi altında NATO'ya üye olmak istemiş, fakat birkaç kez baş vurduğu üyelik talebi kabul görmemişti.

Haziran 1950'de patlak veren Kore Savaşı, dönemin Menderes iktidarı açısından NATO'ya üye olabilmek için bulunmaz bir fırsat oldu. Bu fırsatı değerlendirmek isteyen Türkiye, ABD'nin BM'ye aldirdığı Kore'ye askeri yardım kararına tereddütsüz olarak uydu ve ABD'den sonra Kore'ye kara kuvveti gönderdiğini bildiren ilk ülke oldu. Nitekim

Menderes hükümeti, Temmuz 1950'de Kore'ye asker gönderme kararı aldı. Bu, Türkiye'ye NATO üyeliğinin yolunu açacaktı. Dönemin uşak takımı içinde olan biri bu inancını, "Evet NATO'ya Kore kapısından gireceğiz" sözüyle, arsızca dele getirmişti.

Kore Savaşı'na Ekim 1950 tarihinde 6 bin kişilik asker gönderen ve bu büyük suça ortak olan Türk burjuvazisi, savaşa karşı çıkmayı yasaklıyor, çıkanlara karşı da tutuklama terörü estiriyordu. Emperyalizmin ve Türk burjuvazisinin çıkarları için akıtılan asker kanının karşılığı, Şubat 1952'de NATO'ya resmi üyeliği hak etmek oldu.

Demokrat Parti ağalarından olan Samet Ağaoğlu bunu, "Kore'de bir avuç kan vermiştik ama büyük devletler arasına da katılmıştık" veciz sözleriyle ama büyük bir onursuzlukla ilan edebilmişti. Türk burjuvazisi "bir avuç kan" dediği binlerce yoksul emekçi çocuğunun yaşamı karşılığında NATO üyeliğini ve Marshall yardımını kapmıştı.

Bugün Türk burjuvazisi nasıl ki emperyalizme tetikçilik yaparak bölge halklarının kanının akıtılmasındaki rolünü tiksindirici yalanlarla gerekçelendiriyorsa, Kore Savaşı'nda da aynıını yapmıştı. ABD'nin Kore'de demokrasi savaşı yürüttüğünü, Kızıl Çin ve Kızıl Rusya'ya karşı zayıf ülkeleri koruduğunu ve onlara demokrasi götürdüğünü, Türk ordusunun da dinsiz komünistlere karşı bu ulvi amaç için savaştığını iddia ediyordu.

TEHDİT, ŞANTAJ, SALDIRI, SAVAŞ VE İÇ SAVAŞ KARARGAHI NATO

Resmi kuruluş gerekçesinin aksine NATO, sadece bir uluslararası saldırı ve savaş örgütü değil, daha da önemlisi o aynı zamanda bünyesinde topladığı tüm ülkeler için gizli, kirli ve kanlı bir iç savaş örgütüdür de. Onun bu temel işlevi her ülke bünyesinde kurduğu kontrgerilla ve Gladio gibi kirli iç savaş aygıtlarıyla yerine getirilmektedir. Kontrgerilla olarak bilinen, resmi adıyla da Özel Harp Dairesi olan bu örgütün Türkiye'deki varlığı ise kabul edilmemektedir.

Böylesine kirli ve kanlı bir örgütün varlığının resmi olarak kabul edilmemesi, Gladio'ların ve kontrgerillaların bizzat NATO bünyesinde ve CIA eliyle kurulup finanse edildiği ve NATO'nun genel çıkar-

larına hizmet eden kanlı iç savaş örgütleri olarak işlev gördükleri gerçeğini ortadan kaldırmıyor. Zaten Doğu Bloku'nun yıkılışı sonrasında hükümetlerin birçoğu bunu itiraf etmek zorunda da kalmışlardı.

NATO sözüm ona bir savunma örgütü olarak kurulmuştu ama onun gerçekte bir saldırı ve savaş örgütü olduğu gerçeği, kendi icraatları üzerinden fazlasıyla açıldı. Eğer bir savunma fonksiyonundan söz edilecekse o da devrimci güçlere, emekçilere ve halklara karşı kapitalist-emperyalist dünya sistemini ayakta tutmayı amaçlayan bir "savunma"dır. Dolayısıyla NATO, aynı zamanda her ülkedeki sınıf mücadelesinde dolaysız bir taraftır.

Zamanında NATO'nun kuruluş gerekçesi yapılan Sovyetler Birliği ve Doğu Bloku 1989 yılında yıkıldı ve yıkılışının ardından NATO'nun gerekli ya da gereksizliği, dolayısıyla da yeni işlevi tartışıldı. Sonrasında, işlevsizleşip dağılması bir yana, yeni üyelerle daha da genişledi. Geline aşamada hem iç savaş örgütü olarak hem de devletler arası savaş örgütü olarak işlevi daha belirgin hale gelmiş durumdadır.

NATO, ABD emperyalizminin elinde, her zaman temel önemde bir araçtı ve o bugün ABD için daha da önemli hale gelmiştir. Zira onun yakın döneme kadar tartışmasız olan egemenliğine NATO içinde de itirazlar yükselmeye başlamıştır. Bu itirazları denetim altına almak, Batılı emperyalistler arasındaki çelişkileri kontrol etmek ve çıkarları uzlaştırıp bağdaştırmaya çalışmak; komutası, yönetimi ve denetimi halen de ABD'nin elinde olan NATO'nun, dolayısıyla ABD'nin amaçları arasındadır.

ABD emperyalizmi, "Terörizme karşı mücadele" ve "nükleer tehdit" in önlenmesi bahanesiyle bir dizi kriz bölgesine müdahale edip, Afganistan ve Yugoslavya gibi ülkelere saldırırken, öteki emperyalist güçleri de peşinden sürükleyebilmişti. NATO aracılığıyla halen de bunu yapmaya çalışmaktadır.

Türkiye ise NATO'ya ve Amerikan emperyalizmine göbekten bağlıdır ve bu ilişkiler temelde sorunsuzdur. Özellikle de Kürt eksenli gelişmelerden hareketle zaman zaman sorunlar çıksa da Türk burjuvazisinin ve onun adına ülkeyi yöneten işbirlikçi takımının NATO ve ABD karşısında manevra imkanı yoktur. NATO ile S-400'ler üzerinde en gerilimli süreçlerin yaşandığı bir durumda bile "NATO bizim evimizdir" denilerek, uşaklık tescillenmiştir. Türkiye'nin işbirlikçi tekeli burjuvazisi, ordusu ve tüm temel yönetici kurumları, NATO'nun sadık destekçisidir. Türk devleti NATO çıkarlarına bekçilik yapmak için Kore Savaşı'ndan bu yana halkların üzerine defalarca ordusunu göndermiştir. Ülkenin her tarafı kardeş halklara karşı ABD üsleriyle doludur.

"Bu açıdan NATO konusu fazlasıyla önemli. Bu çerçevede NATO'nun teşhirini, kitleler içinde NATO'nun konumu, işlevi ve hazırlandığı yeni misyonlar konusunda açık bir devrimci bilinç geliştirmeyi önemsemek, sürekli bir iş edinmek durumundayız. Türkiye'de burjuva gericiğini zora sokacak her önemli devrimci gelişme karşısında dolaysız olarak ABD emperyalizmini ve NATO'yu bulacaktır... devrim yapmak isteyenler bugünden bunun bilincinde olmalı, buna göre hazırlanmalıdırlar." (NATO: Bir saldırı, savaş ve iç savaş örgütü - H. Fırat)

İşyerlerinde şiddete ve tacize karşı mücadeleye!

Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO), 10 Haziran'da yapılan Uluslararası Çalışma Konferansı'nda "Çalışma hayatında şiddet ve taciz" konusu da gündeme geldi. Konferans kapsamında oluşturulan *Çalışma Hayatında Şiddet ve Tacize İlişkin Standart Belirleme Komitesi* tarafından hazırlanan sözleşme taslağı ise 21 Haziran'da üye devletlerin onayına sunuldu. Bir ilk olan bu sözleşmede çalışma hayatında kadına karşı şiddet ve tacizin, "bir insan hakkı ihlali veya istismarı teşkil edebileceği, eşit fırsatlara karşı bir tehdit oluşturduğu, kabul edilemez ve iyi işle uyumsuz olduğu" kabul edildi.

Sözleşmede, şiddet ve taciz ise "fiziksel, psikolojik, cinsel veya ekonomik zararlar sonuçlanacak ya da sonuçlanması muhtemel tehditler ve davranışlar" şeklinde tanımlanıyor. Ayrıca hükümlere, çalışma hayatında şiddet ve tacizin önüne geçilebilmesi için "sıfır tolerans" uygulaması hatırlatılıyor. Sözleşmeye göre çalışanlar, işyeri ve ev arasındaki yolculukları sırasında da yine sözleşme uyarınca koruma altında olacaklar.

Yapılan oylamada, *Çalışma Hayatında Şiddet ve Tacizin Önlenmesi Sözleşmesi*'ne delegelerden 439'u "evet", 7'si "hayır" oyu verip 30'u "çekimser" kalırken, sözleşmeye yönelik tavsiye kararına ise 397'si "evet", 12'si "hayır" oyu verdi, 44'ü ise "çekimser" kaldı. Oylama öncesi ABD lehte oy kullanacağını açıklarken, Rusya çekimser kalacağını duyurdu. Türkiye her ikisinde de "evet" oyu kullandı. Sözleşmeyi onaylayan ILO üyesi devletlerin, bunu kendi ulusal yasalarına uyarlaması gerekiyor.

ILO Genel Direktörü Guy Ryder, kadınların çalışma hayatında şiddet ve tacizden korunmasında "işverenlere" büyük görev düştüğünü hatırlatarak, "Sözleşmedeki standartlar, herkesin şiddet ve tacizden arındırılmış bir çalışma hayatı hakkı olduğunu kabul ediyor" dedi.

Sözleşmenin kabul edilmesinde kadınların günlük yaşamda maruz kaldığı cinsel tacize dikkat çekmeye çalışan sosyal medyadaki #MeToo (Ben de) kampanyasının önemli rol oynadığı belirtiliyor.

KADINA YÖNELİK ŞİDDET VE TACİZ ORANLARI ÜRKÜTÜCÜ BOYUTTA!

Konferansa konuyla ilgili veriler su-

Kapitalizmin kadın üzerinde çifte sömürü uygulamalarının bir parçası olarak işyerlerinde de şiddet ve taciz, rakamlara yansıdığı üzere oldukça sık yaşanıyor. Kuşkusuz konuyla ilgili farkındalık yaşanması ve uluslararası sözleşmelere konu olmasının bir anlamı vardır. Ancak bunların kağıt üzerinde kalmaması, gerçek yaşamda karşılığının olabilmesi için örgütlü mücadele şarttır.

nan Uluslararası Sendikalar Konfederasyonu (ITUC) "İşyerinde şiddet ve tacize son vermek için kaybedecek bir dakikamız bile yok" diye uyarı yapmaktadır. ITUC belgelerine göre, dünya genelinde 800 milyon kadın her gün şiddetin farklı biçimlerini yaşıyor. Fiziksel saldırıdan sözlü şiddete, kabadayılık ve tehditten cinsel tacize kadar her türlü şiddet işyerinde yaşanıyor.

Güney Afrika'da yapılan bir çalışmaya göre ise, kadınların yüzde 77'si hayatlarının bir döneminde cinsel taciz yaşadıklarını söylüyor. Doğu Afrika çiftliklerinde çalışan kadınların yüzde 89'u, Kenya'da yüzde 90'ı cinsel istismar mağduru. En büyük mağduriyet çiçek kesme sektöründe Afrika'da görülüyor. 2002'de Japonya'da işçilerin yüzde 45,2'si psikolojik tacize maruz kalırken, 2018'de ABD'de 36 milyondan fazla kişinin hayatları boyunca işyerinde istismar edici davranışa maruz kaldığı belirtiliyor. Daha çok taşımacılık, sağlık, sosyal hizmetler, turizm, medya, eğlence, tarım ve ev işleri gibi sektörlerde çalışanların şiddet ve tacizden etkilendiği vurgulanıyor. İşyerlerinde şiddetten ve tacizden esas olarak kadınlar etkilense de erkek işçilerin de mağdur olduğu, ayrımcı ve ırkçı politikaların şiddeti körüklediği belirtiliyor.

İngiltere'de sendika konfederasyonu TUC (Trade Union Congress) tarafın-

dan yapılan "İşyerinde Cinsel Taciz-2016" başlıklı bir araştırma da konuya dair başka önemli veriler sunuyor. İngiltere genelinde 1.500 kadın çalışanla yapılan araştırmaya göre, kadın çalışanların yarısından fazlasının işyerlerinde cinsel tacize uğradığı, en çok 18-24 yaş arası kadın işçilerin tacize maruz kaldığı belirtiliyor. Araştırmaya katılan 1.500 kadının üçte biri istenmeyen şakalara, dörtte biri ise bedenleri veya kıyafetleri hakkında cinsiyetçi yorumlara maruz kalırken, her beş kadından dördü de yaşadıkları cinsel saldırıyı saklıyor.

Veriler bunlarla bitmiyor. Batı Hindistan'da şeker kamışı tarlalarında çalışan kadınlar, arazi sahiplerinin ve komisyoncuların taciz ve tecavüzüyle karşı karşıya kalıyorlar.

Kadın Dayanışma Örgütü'nün (WAO) Malezya'da yaptığı bir araştırmada, ülkedeki kadınların yüzde 44'ünün hamile kaldıklarında işten atıldığı belirtiliyor. 222 çalışan kadınla yürütülen araştırmada, kadınların yaklaşık yarısı işten çıkarılmaktan korkuyor. Kadınların yüzde 31'i işlerini kaybetme korkusuyla hamilelik planlarını erteliyor. Malezyalı kadınların yüzde 87'si uğradığı ayrımcılık karşısında sessiz kalıyor.

Türkiye'de ise şiddet ve tacizin işyerlerine nasıl ve ne şekilde yansıdığına dair çalışmalar oldukça az yapılmaktadır.

Buna ek olarak kadın işçi ve emekçiler bu yönlü şikâyetlerini toplumsal baskı nedeniyle çok kolay ifşa edememektedir. 2017 verilerine göre Türkiye'de yaşayan kadınların yüzde 41'inin hayatlarında en az bir kez cinsel saldırıya, yüzde 93'ünün de cinsel tacize uğradığı düşünülürse, bu oranların büyük bir bölümünün işyerinde yaşananları kapsadığı varsayılabilir. Avrupa Birliği'ne bağlı Avrupa Yaşam ve Çalışma Koşullarını İyileştirme Kurumu tarafından hazırlanan ve 2005 yılında gerçekleştirilen bir anket sonucuna göre Türkiye işyerinde kadına tacizde 3. sıradadır.

ÖRGÜTLÜ MÜCADELE ŞART!

Kapitalizmin kadın üzerinde çifte sömürü uygulamalarının bir parçası olarak işyerlerinde de şiddet ve taciz, rakamlara yansıdığı üzere oldukça sık yaşanıyor. Kuşkusuz konuyla ilgili farkındalık yaşanması ve uluslararası sözleşmelere konu olmasının bir anlamı vardır. Ancak bunların kağıt üzerinde kalmaması, gerçek yaşamda karşılığının olabilmesi için örgütlü mücadele şarttır. Özellikle Türkiye gibi vitrine oynayarak çeşitli sözleşmelere imza atan ama uygulamada bunlara uymayan ülkelerde, kadınlar yaşamın her alanında karşılaştıkları şiddete ve tacize ancak örgütlü güçleriyle karşı koyabilirler.

Marx 'işçi anketi' hazırlarsa...

"Asıl olanın dünyayı değiştirmek olduğunu" vurgulayan Karl Marx için işçi sınıfı bu eylemin temel dinamiğidir. Bu nedenle bu sınıfı tanıma, anlama, örgütlenme ve savaştırma çabası yaşamının büyük bölümünü kaplamıştır. Marx'ın, ölümünden kısa süre önce, Fransalı komünistler için hazırladığı 'işçi anketi', kaleme alındığı dönemki işlevinin dışında, bugün de aynı çabayı gösterenlere pratik açılarından yönetsel bir deneyim bırakmıştır.

101 SORULUK İŞÇİ ANKETİ

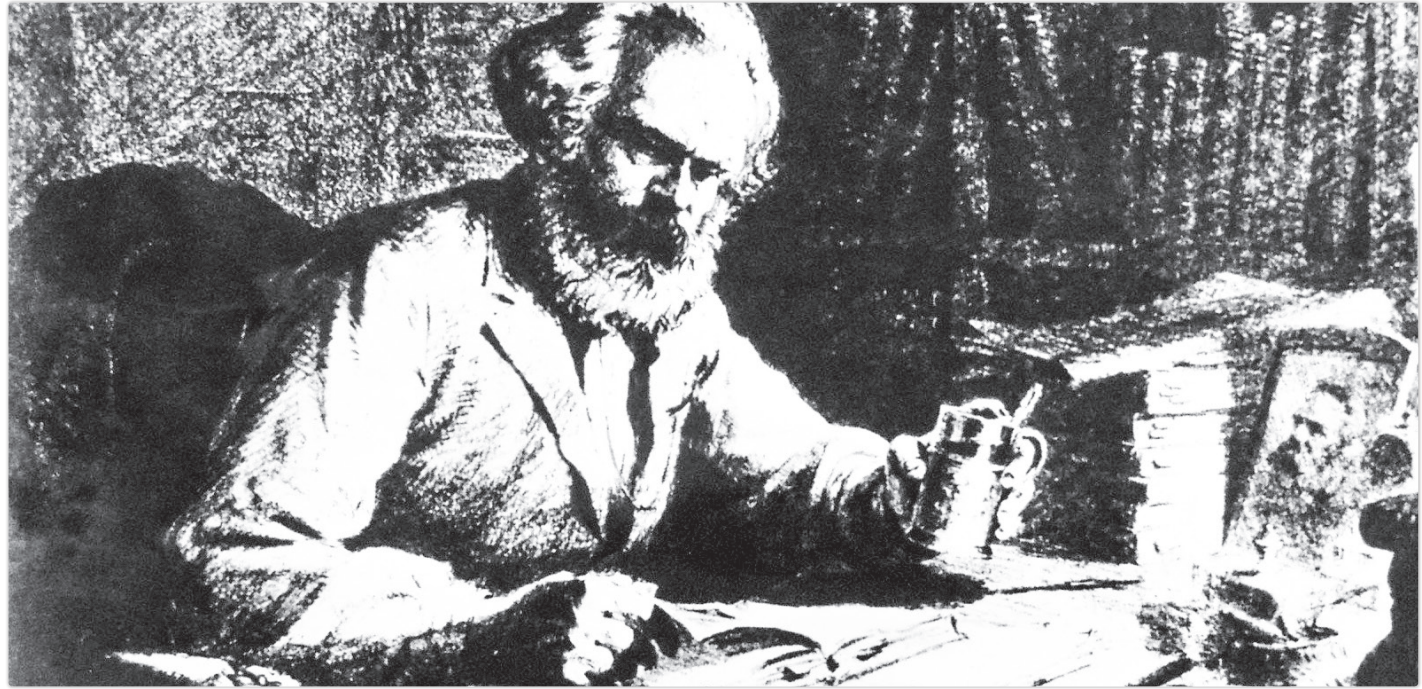
1880 yılının ilkbaharında Fransız İşçi Partisi'nin programının yazımına çalışan Karl Marx, aynı yıl 20 Nisan'da çıkan *Revue Socialiste* dergisinin eki olarak 101 soruluk bir işçi anketi hazırlar. 25 bin nüsha olarak basılan anket tüm işçi derneklerine, devrimci gruplara, sendikalara, gazetelere ve talep eden herkese dağıtılır.

Anket çalışmasında kalabalık bir grup işçi görev alır. Dergi tarafından hazırlanan önsözde, anketi dolduran işçilerden, isimlerini de yazarak kendilerine göndermeleri istenir. Anketin sonuçlarının tasniflenip dergide makale olarak yayınlanacağı, ardından da ciltlenerek bir makale serisi için veri oluşturacağı belirtilir. Derginin 5 Temmuz 1880 tarihli sayısında, geri dönüşlerin az olduğu belirtilerek, okurların cevapları mümkün olduğunca çabuk göndermeleri istenir. 1881 yılında yayını durana kadar da bir daha dergide İşçi Anketi'ne ilişkin herhangi bir bilgi yer almaz.

4 bölüm olarak hazırlanan anketin ilk bölümünde işçilerin yaş ve cinsiyetinin belirlenmesi, işçi sayısı ve patron-işçi ilişkilerinin tespit edilmesi, işin niteliği ve çalışma koşulları üzerine sorular yer alıyor. İkinci bölümde çalışma ve dinlenme sürelerinin belirlenmesini amaçlayan sorular; üçüncü bölümde iş güvencesi, ücretler, fazla çalışma, istihdam gibi konulara ilişkin sorular; dördüncü bölümde de işçi sınıfının örgütlülüğüne ve koşulların düzeltilmesi için yürütülen mücadeleyle ilişkin sorular bulunuyor.

İŞÇİLER İÇİN ÇİFT YÖNLÜ EĞİTİM PROGRAMI

Marx'ın anketi, Fransalı komünistlerin işçi sınıfını tanımalarını amaçlamasının yanında, "işçi sınıfının kurtuluşunun

ancak kendi eseri olacağı" fikrinin somut sorulara dönüştürülmesiyle, işçiler için bir eğitim programı olarak hazırlanmıştır. Anketin ön sözünde yer verilen şu ifadeler bunu anlatır:

"Giriştiğimiz bu işte şehirlerdeki ve kırsal bölgelerdeki tüm işçiler tarafından desteklenmeyi umuyoruz, zira sadece onlar katlandıkları sıkıntıları sebeplerinin bilgisiyyle tam olarak tasvir edebilirler ve yine, ilahi kurtarıcılar değil sadece onlar, kapitalist sömürünün onları maruz bıraktığı sefaletin çarelerini hevesle hayata geçirebilirler."

Marx'ın çalışmasındaki en önemli noktalardan biri budur. Anketi uygulayacak işçinin nesne olmaktan çıkıp özne haline geldiği soru yapısı sayesinde işçinin doğrudan kendi yaşamını ifade etmesi ve koşullarının düzeltilmesi için ne yapması gerektiğini düşünmesi sağlanmaktadır.

Anket iki şekilde uygulanır. İlk olarak, dergiyi satın alanlar soruları tek başına yanıtlar. Diğer yandan da önceden görev alan işçiler saptanan bölgelerdeki fabrika ve atölyelerde çalışan işçilere giderek anket çalışması yapar. Bu yöntem dahi bir eğitim faaliyetidir aynı zamanda, zira bununla "işçilerin işçileri eğitmesi, bilgilendirmesi ve örgütlemesi" hedeflenir.

Öte yandan, İngiliz monarşisinin değişen sosyal sınıf ve statülerini kavramak için benzer bir anket çalışması yaptığını belirten Marx, Fransız hükümetine ve topluma çağrı yaparak anketin neden

uygulanması gerektiğini anlatır. Bu sayede anketin yaklaşan genel seçimlerde bir propaganda aracı olabileceğini düşünür.

SİYASAL SINIF ÇALIŞMASINI MARX'TAN ÖĞRENMEK

Marx'ın anketi, bugünün siyasal sınıf faaliyetine de yönetsel bir ışık tutmaktadır. Titiz bir çalışmayla, sınıf çalışmasının bir aracının sınıfı tanıma, sorunlarını tespit etme, "kurtuluşlarının kendi eseri olacağını" öğretme ve birbirlerini eğitime gibi çok yönlü bir işleve sahip olabileceğini göstermektedir. Aynı zamanda, üretim tekniğinden iş güvenliğine kadar, çalışma yaşamında yeri olan her konunun bir bütün halinde ele alınabileceğinin göstergesidir.

Anket çalışmasının dikkat çeken en önemli yanlarından biri ise sınıfa siyasal müdahalenin aracı olarak da tasarlanmasıdır. Zira Marx, birçok konunun yanı sıra, hükümet ve patron ilişkisine dair de sorular sormuş, sınıf ilişkileriyle birlikte bugün sıklıkla dile getirilen "devlet ve düzen gerçeğini anlatma" konusunda örnek bir çalışma sergilemiştir.

Marx'ın işçi anketi, buraya sığdırıldan çok daha fazla anlama sahiptir ve güncel açıdan detaylıca incelenmesinde fayda vardır.

Kaynak

- *Marx'ın İşçi Anketi*, Onur Bütün, Ayrıntı Yayınları

Anketin Türkiye'de yayınlanması

Marx'ın 'İşçi Anketi' Türkiye'de ilk kez 1970 Mart'ında, 'Devrimci Sinema Dergisi' alt başlıklı aylık *Genç Sinema Dergisi*'nin eki olarak yayınlanır. O ay 3 bin baskı yapan derginin ek yayını olarak basılan işçi anketi, dergiyi çıkaranlar tarafından Beyoğlu, Taksim, Şişli ve Osmanbey civarındaki sinema salonlarının önünde satılır. Anket, o dönem sendikaların ve siyasal güçlerin pek ilgisini çekmez.

'İşçi Anketi', 1996 yılında da Marx ve Engels'in yazışmalarından derlenen *Seçme Yazışmalar 2* (Sol Yayınları) isimli kitapta yer alır. 1997 yılında David Riazanov'un *K. Marx F. Engels Hayatı ve Eserlerine Giriş* (Belge Yayınları) isimli kitabında yayınlanır. Sonrasında da Özgürlük Dünyası dergisinin 177. sayısında yayınlanır. Anket, 2006 yılında Türkçeye çevrilerek yayınlanan, T. B. Bottomore ve Maximilien Rubel'in 1955 tarihli *Marx'ın Sosyolojisi* adlı kitapta da yer alır.

2018 Mayıs'ında ise Onur Bütün'ün doğrudan konu üzerine hazırladığı "*Marx'ın İşçi Anketi*" isimli kitap Ayrıntı Yayınları tarafından basılır.

2 Temmuz Sivas Katliamı: Türküler yanmaz!

Kirli provokasyonlar ve katliamlar sermaye devletinin bir geleneğidir. Bu gelenek, işçi ve emekçilerin birleşik kitlesel mücadelelerinin önünü kesmek ve sermayenin baskı ve sömürü düzenini sorunsuz sürdürebilmek amacıyla geçmişten günümüze devam edegelmiştir. 1 Mayıs '77, Maraş, Çorum, Gazi, Sivas, Ulucanlar, 19 Aralık katliamları ve yakın geçmişte gerçekleştirilen Roboski, Amed, Suruç, Ankara katliamları sermaye devletinin katliamcı yüzünü tüm çıplaklığıyla göstermektedir.

SİVAS KATLIAMI'NDA 35 CAN YAKILARAK KATLEDİLDİ!

*"Güneşin ak yüzüne bir duman çöktü
Bir türkü çığlıkla ateşe düştü
Kuytu bir köşede bir çiçek küstü
Döktü yaprağını boynunu büktü
Şu Sivas'ın elinde sazım çalınmaz
Güllerim yandı yüreğim dayanmaz
Kararmış yüreğin hiç ışığı olmaz
Bilmez misin ki türküler yanmaz
Günü gelir..."*

2 Temmuz günü Sivas'ta Madımak Otelinde gerçekleştirilen katliam da sermaye devletinin bizzat sorumlusu olduğu bir saldırdır.

Pir Sultan'ı anmak için Sivas'ın Banaz Köyü'nde 1989'dan itibaren her sene kültürel etkinlikler düzenleniyordu. 1993'te etkinliklerin Kültür Bakanlığı'nın desteği ile Sivas merkezde bir kültür merkezinde yapılmasına karar verildi.

Pek çok aydın, sanatçı ve yazar etkinliklere katılmak için Sivas'a geldi. Etkinlik hazırlıklarının başlamasıyla birlikte eli kanlı sermaye devleti de planladığı katliamı devreye sokmak için kollarını sıvadı. Başta Aziz Nesin olmak üzere etkinliğe katılanları hedef tahtasına çakan, Pir Sultan'ı anma etkinliklerinde "Müslümanların kutsal değerlerine hakaret edildiğini" söyleyen bildiriler dağıtıldı. Yerel gazetelerde sürekli olarak katliama dave-

tiye çıkaran yazılar yayınlandı. Kışkırtıcı, provokatif haberlerle katliama zemin hazırlayan bu yayın organlarının kalemlerinden kan damlıyordu. Dönemin Refah Partili Belediye Başkanı aynı tarihe "hicret koşusu" koydu ve çevre illerden "kattiller" Sivas'a toplandı. Etkinliğe katılmak için gelenlerin kaldığı Madımak Otelinin önüne yol bakım çalışması bahanesi ile bir kamyon taş boşaltıldı. Bir yandan da kolluk güçleri başka ilçelere gönderildi. Kısacası katliam için her türlü hazırlık tamamlandı.

2 Temmuz günü geldiğinde, Cuma namazı çıkışında Belediye Başkanı Temel Karamollaoğlu'nun "Gazanız mübarek olsun" diyerek açıktan destek verdiği kattiller sürüsü, katliam için etkinliğe gelenlerin üzerine salındı. Madımak Otelini ateşe veren gerici güçler 35 canı diri diri yaktı. Böylece sermaye devleti, 2 Tem-

muz 1993'te gerici çetelerini devreye sokarak katliamı gerçekleştirdi.

KATLIAMLARIN FAİLİ SERMAYE DEVLETİ!

Katliamın ardından düzen temsilcileri gözü dönmüş güruhlara arka çıkan, sermaye devletini aklayan açıklamalar yaptılar.

Dönemin Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel: *"Halkla polisi karşı karşıya getirmeyin."*

Dönemin Başbakanı Tansu Çiller: *"Otelin etrafını saran vatandaşlarımıza hiçbir şey olmamıştır."*

Koalisyon ortağı SHP'nin Genel Başkanı Erdal İnönü: *"Güvenlik güçlerimizin özverisiyle vatandaşlarımızın daha fazla zarar görmesi engellenmiştir."*

ANAP lideri Mesut Yılmaz: *"Bu, bir futbol maçında bile çıkabilecek bir olaydır."*

Yapılan açıklamalardan da görüleceği gibi, katliamın faili sermaye devletidir. Sermaye devleti, o dönemde IMF, TÜSİAD damgalı ekonomik-sosyal yıkım programını uygulayabilmek, işçi ve emekçileri azgınca sömürebilmek, mücadelelerinin önünü kesebilmek için katliamlara, kirli provokasyonlara, faşist

baskıya ve teröre baş vurmuştur. Sömürü düzenine ses çıkarabilecek öncü işçileri, Kürt halkını, devrimci, ilerici, aydın insanları hedef tahtasına koymuştur.

Sivas Katliamı'nın perde arkasındaki güçler, Çorum ve Maraş'ta gerçekleştirdikleri katliamlarda karşımıza çıkan CIA, MİT ve kontrgerilladır. Aynı katiller, '77 1 Mayıs'ında Taksim'de gerçekleştirilen katliamda, Gazi'de, Ulucanlar'da, 19 Aralık'ta da sahnede idi. Yakın dönemde gerçekleştirilen Amed, Suruç, Ankara katliamlarında da bu aynı eli kanlı karanlık güçler iş başındaydı.

TÜRKÜLER YANMAZ!

Sermaye devleti işçi ve emekçileri, uyguladığı baskı politikalarıyla, gerçekleştirdiği kirli provokasyonlarla, katliamlarla sindirebileceğini sanıyor. Ancak yanılıyor ve yanılmaya devam edecektir. Ne Maraş ve Çorum ne Sivas ve Ulucanlar ne de diğer katliamlarla, işçi ve emekçilerin haklı, meşru mücadelelerinin önünü kesebileceklerdir. Yitirdiğimiz nice canlarımız ile birlikte harlanmaya devam eden mücadele ateşinde küllerimizden yeniden doğmaya devam edeceğiz, ta ki sınırsız, sömürsüz bir dünyayı işçi sınıfının öncülüğünde kurana dek!

P. SEVRA

Hasan Akman'a iletişim cezası

1 Mayıs'ta Ankara'da sınıf devrimcilerine yapılan operasyonda hukuksuz şekilde tutuklanan Hasan Akman'a 1 ay iletişim cezası verildiği öğrenildi.

Devrimci tutsak Hasan Akman, ce-

zaevindeki yayın yasaklarına ve tecrit koşullarına karşı kapı dövme ve slogan atma eylemlerinden kaynaklı yaklaşık iki aydır tutsak olduğu halde görüşe çıkmazken 1 ay iletişim cezası aldı.

İlk fabrika işgali: Derby

1968'in 4 Temmuz sabahı 1600 Derby işçisi fabrikayı işgal etti. 6 gün boyunca işçilerin organize bir şekilde sürdürdüğü işgal eylemi, kendisinden sonra gelecek militan eylem biçimlerinin önünü açtı.

1960'lı yıllar tüm dünyada ve Türkiye'de yaygın direnişlerin, işgallerin yaşandığı bir dönemdi. İşçiler, öğrenci gençlik, köylüler çeşitli mücadele araçları ile haklarını arıyorlardı. Bu yıllarda işçi sınıfının mücadelesinin gelişmesinin sonucu olarak, icazetçi-sarı sendikal anlayışa karşı öncü ve devrimci işçilerin girişimiyle 1967'de DİSK kuruldu. DİSK'in kuruluşu sonrası birçok işkolunda örgütlenmeler başladı. Patronlar gelişmekte olan sınıf hareketine yönelik saldırılara başvuruyorlardı. Devlet ile işbirliği içerisinde ayak oyunları düzenleyerek, yükselen sınıf mücadelesinin önüne geçmeye çalışıyorlardı.

DERBY'DE YETKİ SARI SENDİKAYA

İşte bu yükselen mücadelede militan aktörlerden olan ve DİSK'in kurulmasına önderlik eden Lastik-İş'in, Kazlıçeşme'de bulunan Derby fabrikasında örgütlenmesinin ve yetki almasının önüne geçmek için Türk-İş'e bağlı Kauçuk-İş devreye sokulur. İşkolunda 11 bin işçi olmasına rağmen Kauçuk-İş 14 bin üyeye sahip olduğuna dair yalanlar yayar. Derby patronu da fabrikasında Kauçuk-İş ile anlaşmalı olarak, işçilerin haberi olmadan naylon üyelikler yapar. Süreç yargıya gider. Yargı da kendi rolünü yerine getirerek yetkiyi Kauçuk-İş'e verir. Kauçuk-İş ve fabrika yönetimi tarafından, 4 Temmuz günü işyerinde sözleşme görüşmelerinin başlatılması kararlaştırılır.

Lastik-İş bu süreçte referandum talebinde bulunarak işçilere sendika seçme hakkının tanınmasını talep eder. Ancak bu talep ne işbirlikçi Kauçuk-İş ne de patron tarafından kabul görür. Fabrikadaki öncü işçiler ve temsilciler bu durum üzerine Lastik-İş'le beraber fabrika işgali kararı alırlar. Zafer Aydın, o günleri, *Geleceğe Yazılmış Mektup 1968 Derby İşgali* adlı kitabında şöyle anlatır:

"Kauçuk-İş'ten de, idareden de işçinin iradesine başvurma konusunda olumlu bir yaklaşım göremeyen Lastik-İş için referandumu fiilen yapmanın dışında başka bir seçenek kalmamıştı. 1968 yılına damga vuran üniversite işgal eylem-

lerinden esinlenen sendika kararını verdi. İşyeri işgal edilecek ve işçinin iradesinin ortaya çıkması sağlanacaktı. Gizli gizli toplantılar yapıldı. Temsilcilerden ve öncü işçilerden oluşan 22 kişilik bir komite kuruldu."

İŞGAL VE ZAFER

Sözleşmenin başlayacağı 4 Temmuz günü, gece vardiyasında olan işçiler 6.15'te fabrikaya el koyarlar. Patron temsilcileri ve Kauçuk-İş temsilcileri fabrika dışına çıkartılır. Kapılar kaynaklanır ve telefon santrali kontrol altına alınır. Kapıdaki güvenlikler sendika odasına kilitlettiler. Girişe, duvarların üstüne nöbetçiler yerleştirilir. Olası bir müdahaleye karşı duvarların diplerine lastik tozları saklanır. Sabah vardiyasına gelen işçiler de işgale eklenirler. Sabah kapıya lüks arabaları ile gelen patron ve Kauçuk-İş yöneticileri arabadan inmeden geri dönerler.

Patron, meseleyi iki sendika arasındaki bir rekabetmiş gibi göstermek için çaba harcar. Diğer taraftan da makinelere zarar gelmemesi için araya işçiler nezdinde hatırı sayılır kişileri koyar. İşçilerin cevabı şöyledir:

"Biz makine düşmanı değiliz. 90 lira-ya işçi çalıştıran vicdansızlık, bizden bu vicdansızlığı beklemesin!"

Türk-İş ve patron örgütleri "mülkiyet hakkına tecavüz var" diyerek devleti göreve çağırır. Bu süreçte Türk-İş işga-

lin başka fabrikalara da yayılmasından korkarak dönemin başbakanı Süleyman Demirel ve Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay'la bizzat görüşerek işgale müdahale edilmesini talep eder.

"LASTİK-İŞ AZ DAHA GİDİYORDU, İŞGALLE KURTULDU"

"İşgal hareketleri fabrikaya sızradı" diye gazetelere manşet olan Derby işçileri, işgali komitesi aracılığı ile yönetiyor ve kararlarını "boykot komitesi" imzası ile açıklıyordu. Komite bazı kaynakların 16, bazılarında 18 madde dediği talepler listesi yayınladı. İşgal o dönem büyük bir ilgiye konu oldu. Çeşitli fabrikalardan ve işçilerin ailelerinden büyük destek geldi. Diğer yandan da hareketli bir sürecin içerisindeki gençlik güçleri direnişle büyük bir dayanışma içerisinde oldular. "İşçi-Gençlik ele ele" sloganının en belirgin duyulduğu bir zamandı.

6 günlük işgalin ardından patron dize geldi ve işçilerin referandum talebini kabul etti. Referandumdan Kauçuk-İş'e sadece 6 oy çıktı. Diğer oylar Lastik-İş'e gitmişti. İşçiler hemen işbaşı yapmadılar. Patronun, seçtikleri sendika olan Lastik-İş ile taleplerinin yer aldığı protokol imzalamasını sağladılar. Sürecin sonunda 9 işçi tutuklandı. 1 ay süren tutukluluk süreleri boyunca işçiler, tutuklanan işçi arkadaşlarını ve ailelerini yalnız bırakmadılar.

Bir Derby işçisi işgali şöyle özetliyor-

du: "Eğer o gün sözleşme imzalsaydı, bizi satacaklardı. Ben 22 yıl boyunca sabah 8 akşam 17.30 çalıştım. İşgal günü sabah 8'de fabrikaya gittim. Boykot başladı dediler. Kapıları tuttuk. Kimseyi ne içeri ne dışarı bırakmadık. İş olanlar sendikada söyleyip, gidip geliyordu. Bir akşam ben eve gelip gittim. Etrafa taş istifledi işçiler. Polis gelirse karşı koymak için. Polis de, asker de, kimse karışmadı bize. Lastik-İş az daha gidiyordu. İşgalle kurtuldu."

Derby işgalinin ardından anayasada yer almayan sendika referandumu, birçok işyerinde yine Derby benzeri işgallerle hayata geçirildi. Fabrika işgalleri giderek yaygınlaşmaya, militan bir boyuta evrilmeye başladı. Derby işgal eyleminin önemli ve onu tarihe yazan yanı, işçilerin geçici bir süre de olsa patronun mülkiyet hakkına el koyuyor olması idi. Patronun mülkiyet hakkından doğduğunu varsaydığı yönetme hakkını fiilen ortadan kaldırmış olmak Derby işgalini tarihe yazdı.

Derby işgali işçi sınıfının bugün içinde tutulduğu sömür ve sendikal ağalık düzeninden kurtuluşun anahtarını tarihsel bir deneyim olarak gösteriyor. Sınıf hareketinin veya işbirlikçi-sendikal düzenin koltuk kapmacalarla değişeceğini düşünenler veya böylesi bir gaflet içerisinde olanlar dönüp dönüp Derby işgaline, işçi sınıfının tarihine bakmalıdır.

KOCAELİ'DEN BİR KIZIL BAYRAK OKURU

*Sivas'ta asan da
yakan da
devlettir!*

**Katliamların
hesabını
emekçiler
soracak!**

